

UTRECHT

Jaargang 35 | Nummer 4 | Januari 2021

BUSINESS

REGIONAAL ZAKENMAGAZINE VOOR DE REGIO UTRECHT

INGRID THIJSEN NIEUWE VOORZITTER VNO-NCW

**'SAMEN MET LEDEN
HET VERSCHIL MAKEN'**

**ARJEN VAN DEN BORN
(ROM UTRECHT REGION):**

**"KRACHTIGE ECONOMIE NOG
VERDER VERSTERKEN"**

**WERKPLEK VAN DE TOEKOMST
FLEXIBILITEIT ALS
SLEUTELWOORD**

Is uw huidige
schoonmaakcontract
flexibel en
Coronaproof?

Met onze gratis
Quickscan maken
wij het voor u
inzichtelijk.

Kijk op dasleuk.nl

Pompmolenlaan 19c
3447 GK Woerden

(088) 233 72 66 • (088) BEERCOO • www.beercoo.nl

WAT BRENGT 2021?

2020 was op zijn zachtst gezegd een bijzonder jaar. Veel bedrijven hadden een mooie orderportefeuille, maar in maart werd door alles een streep gezet. Even hielden we hoop dat we in het najaar weer als vanouds aan de slag konden, maar na de versoepelingen vlak voor de zomer kwamen er alleen maar strengere maatregelen. Bij het schrijven van dit voorwoord is er net nog een extra schepje bovenop gedaan. Iedereen hoopt dat deze maatregelen snel hun effect hebben, zodat we in 2021 de draad weer kunnen oppakken. Ook de introductie van het in recordtempo ontwikkelde coronavaccin biedt hopelijk mogelijkheden.

Gelukkig zijn er ook positieve ontwikkelingen geweest. Zo is de aandacht voor duurzaam ondernemen zeker niet verslapt. Een belangrijke pleitbezorger is Ingrid Thijssen, die vlak voor de coronacrisis aantrad als nieuwe voorzitter van VNO-NCW. Van de ene op de andere dag trad er echter een nieuwe realiteit aan met nieuwe verwachtingen. In no time zette VNO-NCW samen met vakbonden, MKB-Nederland en het kabinet een pakket met steunmaatregelen op touw. Het interview met deze topvrouw lees je in deze editie.

Ondertussen zorgt de corona-uitbraak voor extra urgentie wat betreft de transformatie van de arbeidsmarkt. Waar in sommige branches personeel noodgedwongen op grote schaal uitstroomt, nemen de tekorten in andere sectoren zeker niet af. Tel daarbij de demografische trend én de door technologie veranderende eisen op en de boodschap is duidelijk: een structurele aanpak is dringend gewenst.

Laten we er met zijn allen een hartverwarmend 2021 van maken.

Hartelijke groet,

Teun van Thiel
Hoofdredacteur Utrecht Business
teun@utrechtbusiness.nl

- 6 Ingrid Thijssen (VNO-NCW): 'Samen met leden het verschil maken'
- 10 Stoppen met je bedrijf: een succes of een sof?
- 14 Zo maak je online vergaderen efficiënter en leuker
- 16 Arjan van den Born (ROM Utrecht Region): "Krachtige economie nog verder versterken"
- 20 Tevan: chemische oorlog tegen corona
- 25 Extra begeleiding werkzoekenden in regio
- 26 Ondernemen, angst en bloedeerlijk
- 28 Elektrisch rijden: vervoer van de toekomst
- 31 Column: zelfstandige of toch een werknemer?
- 32 Mismatch arbeidsmarkt nog duidelijker door corona
- 34 Werkplek van de toekomst: flexibiliteit als toverwoord
- 36 Rijimpressie Maxus eDeliver 3: Frisse bezorger

Zakenmagazine voor ondernemers
en managers in de regio Utrecht

JAARGANG 35

januari 2021, editie 4

EEN UITGAVE VAN

MVM Business Productions
Postbus 6684, 6503 GD Nijmegen
Kerkenbos 12-24A, 6546 BE Nijmegen
Tel. (024) 373 8505
Fax (024) 373 0933
info@vanmunstermedia.nl
Tel. redactie Utrecht (030) 251 2818

UITGEVER

Michael van Munster

HOOFDREDACTIE

Teun van Thiel

REDACTIEMEDEWERKERS

Hans Hajée, Aart van der Haag

VORMGEVING

Jan-Willem Bouwman, Joost Franken

COVERFOTO

Robin Utrecht

DRUK

Balmedia
ISSN: 1387 - 9707

ADVERTENTIE-EXPLOITATIE

Van Munster Media BV
Ruben Jansen T: 024 - 3738505
ruben@vanmunstermedia.nl

Advertentietarieven op aanvraag

ABONNEMENTEN

Tel. (024) 373 85 05
abonnementen@utrechtbusiness.nl

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Zij worden na een jaar automatisch verlengd, tenzij de abonnee uiterlijk twee maanden voor het verstrijken van de termijn schriftelijk opzegt. Abonnementsprijs per jaar: €55,- (incl. btw)

COPYRIGHTS

Het auteursrecht op de in dit tijdschrift verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden.

www.utrechtbusiness.nl

34

20

28

32

INGRID THIJSSEN NIEUWE VOORZITTER VNO-NCW

'SAMEN MET LEDEN HET VERSCHIL MAKEN'

Als kersverse voorzitter van VNO-NCW heeft Ingrid Thijssen door de corona-uitbraak te maken met een nieuwe realiteit. Ook los daarvan wachten er grote opgaven: denk aan de transitie op het gebied van energie en arbeidsmarkt. “Bedrijven en ondernemers spelen daarbij een cruciale rol. Samen met onze leden hoop ik op deze positie echt verschil te kunnen maken.”

Eerder was Ingrid Thijssen directeur Vervoer bij NS Reizigers en – sinds 2017 – bestuursvoorzitter van Alliander. Wat waren haar drijfveren voor de overstap naar VNO-NCW? “Ik houd ontzettend van dit land en voel mij persoonlijk verantwoordelijk voor volgende generaties. Onze kinderen en kleinkinderen moeten op een duurzame manier geld kunnen verdienen voor

hun welzijn. Om dat voor elkaar te krijgen, moeten we grote vraagstukken oplossen. Denk aan de opwarming van de aarde. Daarbij spelen bedrijven en ondernemers een cruciale rol. Samen met onze leden hoop ik op deze positie echt verschil te kunnen maken. Bovendien vind ik het een eer om ondernemend Nederland te mogen vertegenwoordigen.”

door private investeringen te stimuleren en door het Nationaal Groeifonds. Voor de komende jaren zijn de oplossingen van het klimaatprobleem, de knelpunten op de arbeidsmarkt, het bestendigen van onze koppositie qua kennis en innovatie en de verdeling van de welvaart belangrijke vraagstukken. Maar dat lukt allemaal niet zonder stevig verdienvermogen. Het stimuleren van internationaal ondernemen is daarin voor ons kleine land heel belangrijk. Daarbij is een sterk Europa cruciaal.”

NIET ALSNOG ONDERUIT

Hoe beoordeelt Thijssen de corona-steunmaatregelen van de overheid? “Allereerst: dat wat het kabinet de afgelopen periode op touw heeft gezet, is historisch. Binnen zeer korte tijd zijn voor veel ondernemers regelingen ontwikkeld. Complimenten daarvoor. Nu de maatregelen weer strenger zijn en de reserves van ondernemers tot het nulpunt zijn gedaald, is het belangrijk dat in de kern gezonde bedrijven niet vlak voor de finish alsnog onderuit gaan. Daarom moet de steun ruimhartiger worden dan tot nog toe is voorzien, met vooral ook oog

'DE OVERHEID KAN HET NIET ALLEEN'

voor zwaar getroffen sectoren.” Om verdere economische schade te beperken, is het ook cruciaal dat de testcapaciteit verder wordt opgeschaald. “Vanuit VNO-NCW is in samenwerking met VWS, GGD en Defensie gewerkt aan het opzetten van XL-sneltestlocaties. Ook zijn aanvullende plannen gepresenteerd om veel meer te gaan testen zodat de economie weer meer open kan.”

GA IN GESPREK

Sinds de start van de crisis hebben Nederlandse banken boven op het steunpakket van de overheid volgens Thijssen 170.000 ondernemers financieel lucht kunnen geven. “Met uitstel van aflossingen, het verstreken van leningen en meer kredietruimte aan bedrijven is 28 miljard euro gemoeid. Dat is echt enorm en wezenlijk anders dan in de vorige crisis. Maar banken zijn ook gebonden aan strenge regelgeving die inmiddels weer strakker aangetrokken is. Daarom blijft steun vanuit de overheid essentieel. Zit je als ondernemer in de problemen? Ga dan zo snel mogelijk in gesprek met je bank. Alleen zo kun je tijdig samen bekijken wat alle opties zijn. Wij knokken ondertussen voor aanpassingen in het derde steunpakket die kunnen helpen door deze zware tijd te komen.”

KRACHT VAN DE POLDER

Vrijwel op hetzelfde moment dat Thijssen “ja” zei tegen haar nieuwe klus, was de eerste Nederlandse coronabesmetting een feit. “Van de ene op de andere dag kregen we te maken met een nieuwe realiteit en nieuwe verwachtingen. Tegelijkertijd liet dit ook de kracht van de polder zien. In no time hebben wij als VNO-NCW samen met vakbonden, MKB-Nederland en het kabinet een pakket met steunmaatregelen op touw gezet. Dit laat wat mij betreft precies zien waar VNO-NCW in de kern voor staat; in het hart van de samenleving en de schakel tussen politiek, Den Haag en alle ondernemers in Nederland.”

VERDIENVERMOGEN VEREIST

De coronaschade voor ondernemers en economie moet tot een minimum worden beperkt, benadrukt Thijssen. “Vervolgens is het belangrijk om uit de crisis te komen door te investeren. Doordat publieke investeringen naar voren gehaald worden,

TOEKOMSTGERICHTE INVESTERINGEN

Nationaal en Europees is er een brede beweging om de herstellinvesteringen gericht in te zetten voor een substantiële versnelling van de energietransitie. “Wij staan daar vierkant achter,” zegt Thijssen. “In de onderhandelingen over het derde steunpakket heeft VNO-NCW steeds gehamerd op het aanjagen van de investeringen. Ook is benadrukt dat die toekomstgericht moeten zijn. Dus dat gaat zeker over de energietransitie. Maar ook over investeren in de sleuteltechnologieën voor de toekomst en infrastructuur. Het kabinet heeft daar een goed oor voor gehad. Zo komt er het Groeifonds van 20 miljard en de BIK van 4 miljard. Verder worden belangrijke investeringen in duurzame infrastructuur naar voren gehaald. Dat helpt allemaal, ook bij de energietransitie.”

CIRCULAIRE DAKBEDEKKING

Bij die energietransitie speelt het bedrijfsleven een cruciale rol. “In mijn achterban zie ik prachtige initiatieven. Zoals plannen om veel meer groene waterstof te gebruiken in Noord-Nederland. Of de voornemens voor CO2-opslag en het slimmer gebruiken van warmte. Zie ook hoe snel de uitrol van laadpalen en de toename van het elektrisch verkeer gaan. Bij al mijn werkbezoeken komt de transitie ter sprake en ervaar ik waar ondernemers mee bezig zijn. Bijvoorbeeld het bedrijf Leadax. Zij maken volledig circulaire dakbedekking en verkopen die nu ook in het buitenland. Iedereen ziet wel kansen voor Nederland om internationaal koploper te worden. Of het nu gaat om meer hergebruik van producten of nieuwe technologie.” Maar niet alles gaat voorspoedig. “Sommige investeringen zijn voor het mkb of burgers erg lastig te dragen en niet een-twee-drie rendabel. Zij kunnen het dus niet alleen.”

HAKEN EN OGEN

Om de energietransitie meer vaart te geven, lijkt een CO2-heffing onontkoombaar. Maar volgens Thijssen zitten er de nodige haken en ogen aan dit instrument. “Als pleitbezorger van verduurzaming vind ik de nationale CO2-heffing best een ingewikkeld onderwerp. Iedereen weet dat een prijs zetten op vervuiling effectief is. Dus ik ben in principe voorstander van een CO2-heffing. Maar nu gaat Nederland het in zijn eentje doen. Dat zet bedrijven die buitenlandse concurrentie hebben op achterstand wanneer zij niet in staat zijn de verduurzamingsmaatregelen te nemen die nodig zijn om die CO2-heffing te vermijden. Dat vind ik onverstandig. Immers, het klimaat wordt er niet beter van terwijl in Nederland werkgelegenheid kan verdwijnen. Een voorbeeld: een baksteenfabrikant heeft CO2-opslag nodig om te kunnen verduurzamen. Maar de infrastructuur die daarvoor door de overheid wordt gepland, komt niet bij zo'n bedrijf. En voor een alternatieve, uiterst kostbare oplossing bestaat geen subsidie-instrument. Uiteraard: het stoppen van de opwarming van de aarde is cruciaal en urgent. Maar reële problemen waar ondernemers daarbij tegenaan lopen, moeten wel opgelost worden.”

Conference, Collaborate, Click!

Discover the new ClickShare Conference

Let the new ClickShare Conference transform your remote meetings. Gone are the frictions when you host a conference from your laptop, or the struggle trying to use cameras and other meeting room equipment. Simply launch the ClickShare Collaboration App or plug in the ClickShare Wireless Conferencing Button. In less than 7 seconds you are ready to go.

Ingrid Thijssen: "Het is belangrijk dat gezonde bedrijven niet vlak voor de finish alsnog onderuit gaan."

VAN WERK NAAR WERK

Ook de arbeidsmarkt staat voor een ingrijpende transitie. "Al voor de coronacrisis was duidelijk dat het van werk naar werk brengen een van de grootste uitdagingen is voor de komende jaren. Door technologische ontwikkelingen verdwijnen veel banen; tegelijkertijd ontstaan nieuwe soorten werk. In de huidige crisis zien we branches waar banen wegvallen, maar anderzijds ook sectoren waar ze mensen keihard nodig hebben. Denk aan techniek, zorg, ICT en onderwijs. Dat is juist het bijzondere aan deze crisis: er liggen ook kansen. Het is nu vooral belangrijk hoe we mensen naar een andere baan kunnen begeleiden vóórdat ze werkloos worden. We zijn bezig om daarvoor een infrastructuur op te zetten. En de minister heeft op ons verzoek ook de portemonnee getrokken om sectoren en regio's hierin te ondersteunen."

BEMOEDIGENDE SIGNALLEN

Rivierenland Business publiceerde een reeks interviews met Zakenvrouwen van het Jaar. Steevast kwam een quotum ter sprake als middel om ervoor te zorgen dat meer vrouwen topposities innemen. "Het kabinet komt met een quotum van 30% voor de raad van commissarissen van grote beursgenoteerde bedrijven. Dat is gebeurd op initiatief van de polder en dus van VNO-NCW. Ik denk dat dit

gaat helpen om zaken te verbeteren. Er zijn bemoedigende signalen en ik zie steeds meer vrouwelijke bestuurders. Maar er is echt nog meer nodig."

GA ERVOOR

Uit de interviews met zakenvrouwen kwam ook naar voren dat rolmodellen van grote waarde zijn. "Ik heb dat vroeger altijd wat onderschat. Maar de afgelopen jaren merkte ik dat het voor jonge meiden en vrouwen belangrijk is dat vrouwen zichtbare maatschappelijke functies bekleden. Daar zit wat mij betreft de relevantie. En ik hoop dat mijn benoeming er een beetje aan bijdraagt dat meiden zien dat elke job bereikbaar is zodat ze er ook voor durven te gaan. Vanuit dat perspectief zijn andere voorbeelden natuurlijk veel belangrijker. Zoals Margaret Thatcher, Angela Merkel, Christine Lagarde, Jacinda Ardern en nu Kamala Harris. Voor mijzelf was Els Borst zo'n rolmodel."

MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Naast het creëren van werkgelegenheid en het betalen van belasting wordt steeds meer gevraagd als het gaat om de maatschappelijke bijdrage van ondernemingen. Al stellen bedrijven zichzelf vaker concrete doelen op het gebied van bijvoorbeeld klimaat en diversiteit,

vanzelfsprekend is dat nog niet. "Bedrijven hebben een belangrijke verantwoordelijkheid. Zij kunnen bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, ook zonder dat daar direct iets tegenover staat. Dat wordt ook van ze verwacht; de overheid kan het eenvoudigweg niet alleen."

MIDDEN IN DE MAATSCHAPPIJ

Ondernemers staan volgens Thijssen als geen ander midden in de maatschappij. "Ik ervaar bij al mijn werkbezoeken hoezeer bedrijven ermee bezig zijn. Van het zorgen voor reservisten voor Defensie tot de mkb'er die zijn werknemers techniekonderwijs laat geven. Van grote brouwers die handgel maken voor de zorg tot het toringcarbedrijf dat bussen ombouwt om coronapatiënten te vervoeren. We zijn een Rijnlands land: ondernemers houden niet alleen rekening met de aandeelhouders. Deze beweging wordt alleen maar sterker."

Moet de politiek daarbij een sturende rol spelen? "Ik ben zeker geen voorstander van extra regels. De regeldruk in Nederland is al veel te hoog. Dat was voor een ondernemer die ik onlangs sprak de reden om zijn kinderen te adviseren het meer dan honderd jaar oude familiebedrijf niet over te nemen. Nederland is daarin echt doorgeschoten."

STOPPEN MET JE BEDRIJF

EEN SUCCES OF EEN SOF?

Afgelopen voorjaar zat ik als ondernemer vier maanden zonder inkomsten. Waar ik in januari nog een mooi gevulde agenda had voor de periode maart tot juni verdwenen alle afspraken, door die kleine wereldreiziger Corona, als sneeuw voor de zon. Mijn agenda werd een oase van rust. Mijn hoofd een orkaan van onzekerheid.

Als ik daarop terugkijk, herinner ik me nu vooral de momenten waarop ik in de tuin zat. Wekenlang scheen de zon en was er alle gelegenheid voor zelfreflectie en bezinning. Ik heb me toen herhaaldelijk afgevraagd wat het perspectief voor mijn bedrijf nog was. Wanneer kon ik weer afspraken maken? Moest ik ook alles online gaan doen, net zoals tientallen andere ondernemers in mijn netwerk? Had mijn onderneming dan überhaupt nog bestaansrecht? Sommige vragen waren pijnlijk en confronterend.

Na jarenlang dromen van het ondernemerschap nam ik eind 2016, letterlijk op Pakjesavond, het besluit om het gewoon te gaan doen. Wat een mooi moment, wat een ambitie en wat een prachtige vergezichten. Letterlijk en figuurlijk een Heerlijk Avondje. Deze momenten schoten in april vaak door mijn hoofd. Het contrast met 2016 kon niet groter zijn. Weken gingen voorbij, mijn financiële buffers slonken en het toekomstperspectief bleef mistig. Ik voelde de reflex opkomen: toch maar een baan zoeken en een veilig vangnet? Een heel

EXIT

natuurlijk en logisch effect dat optreedt zodra mensen in gevaar komen. Straks vertel ik je hoe mijn eigen verhaal verder ging.

BESTAANSRECHT

Maar hoe is het met jou en je onderneming? Welke vragen zijn dit (voor)jaar bij jou opgekomen?

Misschien ben jij ook gedwongen om diep bij jezelf naar binnen te duiken en te zoeken naar het antwoord op die ene vraag: heeft mijn bedrijf nog bestaansrecht? Voor sommige ondernemers kwam die dus al in het voorjaar opborrelen en bij veel anderen gebeurde dat pas later. Voor een nóg grotere groep komt dat moment nog. Is dat een drama? Ja en nee. Ja, omdat zich in persoonlijk opzicht drama's voltrekken. Schulden, faillissementen, geknakte dromen, depressies en angsten. En die heb je in allerlei gradaties. Nee, omdat de vraag over het bestaansrecht de meest krachtige en helpende vraag is die elke ondernemer zich maar kan stellen. Niet alleen tijdens een crisisperiode.

**WAAROM DOE JIJ WAT JE
DOET? WAAROM BEN JIJ
OOIT BEGONNEN MET JE
BEDRIJF? DAT IS DE KERN,
HET BESTAANSRECHT.
EN DUS NIET PER SÉ DAT
MOOIE PRODUCT OF DIE
SLIMME DIENST.**

Het is de motor van innovatie, groei en vernieuwing. De basis voor een betere toekomst. Het bestaansrecht van je bedrijf, dat is waar het letterlijk om draait. 'People don't buy what you sell, but why you sell it', aldus Simon Sinek. Een grote naam in de wereld van managementboeken en leiderschap.

WAAR STA JE VOOR?

Waarom doe jij wat je doet? Waarom ben jij ooit begonnen met je bedrijf? Dát is de kern, het bestaansrecht. En dus niet per sé dat mooie product of die slimme dienst. Dat zijn enkel manieren om het bestaansrecht van je onderneming vorm en inhoud te geven. Het proces dat jij bedacht hebt om ze van probleem naar oplossing te brengen. Producten en diensten, de vormen, 'hoe' jij de dingen doet, dat zijn allemaal factoren die in de loop der tijd kunnen en zullen veranderen. Als 's ochtends op de A2 een file van twintig kilometer staat en jij kunt tijdig de A67 op, dan doe je dat toch ook? Maar je bestemming blijft dezelfde en jouw antwoord op de vraag 'Waarom?' is onveranderlijk. Dat is waar jij voor staat, dat wat jou ten diepste drijft.

En daarom zijn dit de beste vragen die je jezelf elke dag kunt stellen. Niet alleen nu, in dit jaar vol uitdagingen, maar ook in alle jaren die nog gaan komen en hopelijk minder enerverend zullen zijn. Die vragen helpen je om in contact te blijven met datgene dat jouw bedrijf uniek en waardevol maakt. En dat staat helemaal los van vormen. Want ook ondernemerschap, het hebben van een bedrijf, dat is niet meer dan een vorm om jouw persoonlijke waarom, je missie, handen en voeten te geven.

TWEE SOORTEN ONDERNEMERS

Als de omstandigheden op enig moment zodanig veranderd zijn dat jouw bedrijf (de vorm) geen bestaansrecht meer heeft, ben je dan bereid om een andere vorm te bedenken? Bijvoorbeeld door inderdaad toch in loondienst verder te gaan of door een totaal ander soort bedrijf te starten, dat in de huidige tijd wél een bestaansrecht heeft. En in hoeverre ben jij dan bereid om je overtuigingen kritisch te onderzoeken en ze los te laten als blijkt dat ze je belemmeren? Nu komen we bij de kern. De kracht van overtuigingen. Je hebt namelijk twee soorten ondernemers. Het type dat overtuigd is van deze 'waarheid': stoppen met mijn bedrijf is een voorbeeld van succesvol ondernemen. Want dat maakt de weg vrij voor een nieuwe vorm die mij nu beter past. Ook al is het in loondienst. En het type dat overtuigd is van een andere 'waarheid': stoppen met mijn bedrijf staat gelijk aan falen. Wat een sof. Ik heb blijkbaar iets verkeerd gedaan. Tot welke overtuiging voel jij je, als je heel eerlijk bent, in eerste instantie het meeste aangetrokken? En ben je bereid om die voor jezelf grondig te onderzoeken?

Succesvolle ondernemers durven het bestaansrecht van hun bedrijf voortdurend ter discussie te stellen. Dat stelt ze in staat om op tijd een andere afslag te nemen. Hun droombestemming die verandert niet. Alleen de weg er naartoe. Ze onderzoeken dus hun oude, belemmerende overtuigingen en zijn bereid om die te vervangen door nieuwe.

Ikzelf heb sinds de zomer nieuwe toekomstperspectieven gecreëerd. Vooral door de overtuiging los te laten dat ik moet ondernemen in de vorm zoals veel concurrenten dat ook doen. Door überhaupt de overtuiging los te laten dát ik moet ondernemen. Dat geeft me ruimte voor nieuwe inzichten. Ook in mijn eigen 'waarom'. Het maakt de weg vrij voor creativiteit en innovatie. Wie weet wat voor moois 2021 allemaal in petto heeft. Ik gun het mezelf maar zeker ook jou van harte!

**OVER DE
AUTEUR**

Gian Kerstges heeft twaalf jaar lang voor de FNV gewerkt, is in die periode actief geweest als stakingsleider (inclusief megafoon en zeepkist) bij grote acties van o.a. TNT Post, gemeentesector en de brandweer, is op persoonlijke titel voor de bestuursrechter verschenen in een groot conflict, heeft beslag laten leggen op een bankrekening van € 32 miljoen (opening bij NOS radiojournaal), is bij diverse overheidsorganisaties tot 'persona non grata' verklaard met toegangsverbod en heeft o.a. werkgelegenheid voor honderden mensen daarmee weten te behouden. Zijn interesse in leiderschap is toen ontstaan en onlangs is zijn boek 'De moedige manager' uitgekomen.

Toplocaties UTRECHT

Amersfoort

De Dom

Utrechtse Heuvelrug

Hoog Catharijne

DierenPark Amersfoort

"De leukste locatie van Nederland!"

Barchman Wuytierslaan 224 | 3819 AC Amersfoort
T 033-4227100 | feestenenvergaderen@dierenparkamersfoort.nl
www.dierenparkamersfoort.nl/feesten-en-vergaderen

Mercure Hotel Amersfoort Centre

"Midscale hotel voor zakenreizen of vakanties"

De Nieuwe Poort 20 | 3812 PA Amersfoort | T 033 285 1000
H8996-RE@accor.com | www.mercure.com

Muntgebouw Utrecht

"Indrukwekkend en centraal gelegen"

Leidseweg 90 | 3531 BG Utrecht
T 030-721 04 00 | zaalverhuur@muntgebouw-utrecht.nl
www.muntgebouw-utrecht.nl

**Utrecht: centraal,
verbindend, inspirerend**
Daarom Utrecht!

Ben je op zoek naar een passend congrescentrum, een bijzondere vergaderruimte of een inspirerende evenementenlocatie voor jouw evenement? Op deze pagina tref je een overzicht van inspirerende locaties in de provincie Utrecht.

- ✓ Je locatie altijd op rijafstand
- ✓ Natuur én stad bieden ruimte voor creativiteit
- ✓ Je bevindt je in het centrum van innovatie
- ✓ Je meeting of event is goed te combineren met een toeristisch uitstapje

Restaurant Op Sypesteyn

“Met passie gerund door een team van enthousiaste mensen”

Nieuw Loosdrechtsedijk 150 | 1231 LC Loosdrecht
035- 6228880 | restaurant@opsypesteyn.nl | www.opsypesteyn.nl

Expo Houten

“Meeting & Events”

Meidoornkade 24 | 3992 AE Houten | T: 030-6349100
info@expohouten.nl | www.expohouten.nl

Mariënhof Amersfoort

“Onbeschrijfelijk stadsklooster met hart en ziel”

Kleine Haag 2 | 3811 HE Amersfoort | 033-4632979
zaalverhuur@marienhof.nl | www.marienhof.nl

Kontakt der Kontinenten

“Wereldse gastvrijheid”

Amersfoortsestraat 20 | Soesterberg | T 0346 351 755
info@kontaktderkontinenten.nl
www.kontaktderkontinenten.nl

Stadsschouwburg Utrecht

“Een unieke theater- en evenementenlocatie”

Lucasbolwerk 24 | 3512 EJ Utrecht | 030 - 232 41 50
verhuur@ssbu.nl | www.ssbuzaalverhuur.nl

KNVB Campus

“Voor de teams van morgen”

Woudenbergsesweg 56-58 | 3707 HX Zeist | T 0343 - 491 424
E info@knvbcampus.nl | I www.knvb.nl/campus

Van der Valk Hotel Amersfoort-A1

“Een luxe viersterrenhotel in Amersfoort, direct gelegen aan de A1”

Ruimtevaart 22 | 3824 MX Amersfoort | 0334 540 000
sales@amersfoort.valk.com | www.hotelamersfoorta1.nl

Landgoed de Horst

“Voor vergaderingen trainingen en congressen”

De Horst 1 | 3971 KR | Driebergen-Rijsenburg
0343 556 455 | welcome@landgoeddehorst.nl
www.landgoeddehorst.nl

Oud London Horeca Groep

Oud London Hotel Restaurant | Catering | Slot Zeist |
Restaurant Hermitage | Golfbaan Sluispolder

Woudenbergsesweg 52 | 3707 HX Zeist | T 0343 - 491 245
sales@oudlondon.nl | www.oudlondon.nl

ZO MAAK JE ONLINE VERGADEREN LEUKER EN EFFICIËNTER

Iedereen heeft vanwege het thuiswerken ruim ervaring opgedaan met online vergaderen. Maar volgens vergaderexpert Rob de Haas zijn we daar nog niet zo vaardig in. Gelukkig kun je met een paar tips snel beginnen met het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden om het online vergaderen leuker en efficiënter te maken.

Na de lockdown in maart ging iedereen massaal thuiswerken en kwam online vergaderen bovenaan de prioriteitenlijst van bedrijven te staan. "Op basis van gesprekken met mijn klanten hoorde ik dat zij hier de eerste drie tot vier weken redelijk tevreden over waren", vertelt Rob. "Men begon op tijd, ging snel en effectief alle punten af en er was ineens tijd over om andere dingen op te pakken. Maar na twee maanden ontstond er een collectieve irritatie en werden mensen het beu."

UITPUTTINGSSLAG

Die irritatie ontstaat omdat communiceren via een scherm niet in onze natuurlijke habitat past. "Je mist de non-verbale communicatie via oogcontact of een klopje op de schouder. Ook worden emoties op het scherm zelden echt geraakt. In een poging om die ontbrekende emoties toch te vatten, gaan mensen overcompenseren door zich meer in te spannen en aandachtiger te luisteren. Die uitputtingsslag komt bovenop de vermoeidheid die de eenzaamheid en isolatie met zich meebrengen. Wat ook niet helpt, is dat mensen een online vergadering ingaan alsof het een fysieke vergadering is. 20 minuten lang naar een betoog luisteren is tijdens een

fysieke meeting al niet ideaal, laat staan tijdens een online bijeenkomst waarbij informatie anders overkomt. Ook dat is een snelweg naar uitputting. Volledig begrijpelijk hebben we nog niet de goede vaardigheden ontwikkeld om op een boeiende, effectievere en plezierige manier aan online vergaderingen deel te nemen."

SPELREGELS

Gelukkig is er makkelijk en snel winst te behalen. "Het draait om het besef dat online vergaderen een andere tak van sport is met eigen spelregels. Een van de belangrijkste spelregels is het afspreken van gedragsregels die betrekking hebben op zaken zoals op tijd inloggen voor de bespreking en niet eten en drinken. Daarmee kun je een aantal frustraties voorkomen. Ook is het belangrijk om een echt gesprek te voeren en dat werkt het beste met een optimale groepsgrootte van tussen de vijf en zeven personen. Bij meer dan zeven deelnemers worden er meerdere gesprekken gevoerd waardoor de aandacht voor het doel van de vergadering naar de achtergrond verdwijnt. Daarnaast is het verstandig om maximaal drie kwartier te vergaderen en dan even te pauzeren." Van de mute knop is Rob absoluut geen voorstander.

"Zodra je op mute staat, raak je losgekoppeld van de dynamiek van de groep en ga je andere dingen doen. Natuurlijk mag je bij herrie of heisa voorstellen om in te grijpen of af te haken, maar leg dan wel uit waarom je dit doet. Online krijgen mensen niet mee wat er allemaal in jou om gaat."

INTERACTIE

In tegenstelling tot hoe online vergaderingen door veel mensen worden ervaren, pleit Rob voor 80% interactie. "Online vergaderen biedt bij uitstek de mogelijkheid om actieve werkvormen in te zetten. Als moderator moet je per punt bedenken wat je wilt bereiken, hoe je dit wilt doen en hoeveel tijd je hieraan wilt besteden. Daarnaast is het belangrijk om iedereen regelmatig in beweging te zetten, want steeds maar achter het scherm zitten is namelijk niet goed voor je lichaam en je ogen. Door iedereen de

instructie te geven hun opgeladen smartphone bij de hand te houden, kun je in een bijeenkomst gerust de mensen af en toe met elkaar wandelend of ontspannen laten bellen of facetimen rond een belangrijke vraag of lastig dilemma."

SPREEKTijd

Een andere manier om interactie te bevorderen, is om iedereen de ruimte te geven om mee te doen. "Een van de frustraties tijdens live vergaderingen is dat een aantal deelnemers het gesprek domineert. Bij online meetings kan dit ervoor zorgen dat de al aanwezige frustraties verder oplopen. Een goede tip is om je bijeenkomst te starten met een rondje langs de velden. Geef als moderator iedereen om de beurt spreektijd en laat hen hun verhaal doen, zeker als je ze al een tijdje niet hebt gezien. Of laat iedereen eerst in kleine groepjes even bijpraten in de break-out room."

Rob de Haas is de schrijver van het boek 'Ongewoon Goed Vergaderen. Slimmer. Korter. Inspirerender' (2015). Eind november verschijnt bij BOOM/Management Impact zijn nieuwe boek 'Praktijkgids online vergaderen. Anders verbinden, beter presteren'. Op www.robdehaas/online-vergaderen vind je zijn webinar- en trainingsaanbod rond online vergaderen en kun je de 13 spelregels voor online vergaderen downloaden.

UITDAGEN

Het lastigst is om aandacht te geven aan de eerder genoemde emoties die het online vergaderen zo vermoeiend maken. "Gelukkig is het wel degelijk mogelijk om het scherm een menselijker beeld te geven. Zeker als moderator moet je een nieuwe alertheid ontwikkelen en hier goed op letten. Je kunt mensen ook zelf prikkelen en uitdagen door bijvoorbeeld bepaalde zinnestjes gebruiken zoals "ik heb jouw mening niet gehoord", "is dit wat je wil" of "ik proef irritatie, of ben ik de enige?" Wat je zeker niet moet doen,

is oppervlakkig blijven, lekker snel pingpongen met informatie en een beslissing nemen. Want dan start de discussie pas daarna. "Online vergaderen is een kwestie van proberen, oefenen en evalueren om te voorkomen dat je steeds dezelfde fouten maakt. Uiteindelijk zal deze vorm van ontmoeten ons steeds beter afgaan waardoor het leuker en efficiënter wordt."

ARJAN VAN DEN BORN DIRECTEUR NIEUWE ROM UTRECHT REGION

“KRACHTIGE ECONOMIE NOG VERDER VERSTERKEN”

De regio Utrecht beschikt sinds medio 2020 over een ontwikkelingsmaatschappij. Door ondersteuning bij innoveren, investeren en internationaal ondernemen versterkt de ROM Utrecht Region de economische structuur. Daarbij ligt de nadruk op drie aandachtsvelden: digitalisering, duurzaamheid en gezondheid. Directeur Arjan van den Born: “Dit zijn dé thema’s bij uitstek waar bedrijven zich op dit moment mee bezig houden.”

Arjan van den Born trad per 1 juli aan als directeur van de ROM Utrecht Region. Daarvoor was hij hoogleraar digitaal ondernemerschap aan Tilburg University en academisch directeur van de Jheronimus Academy of Data Science. “Ik ben gek op dingen maken, zowel fysiek als een organisatie van begin af aan opbouwen. Dat matcht prima met deze nieuwe regionale ontwikkelingsmaatschappij. Onze opgave: een economisch krachtig gebied nog verder versterken.”

IMPULS DOOR CORONA

Dat gebeurt in een wereld die in hoog tempo verandert. “Bedenk bijvoorbeeld hoe snel dienstverleners gedigitaliseerd zijn. Door de coronacrisis krijgen deze ontwikkelingen een extra impuls. Steeds meer bestaande bedrijven realiseren zich dat ze zich aan moeten passen, moeten innoveren. Maar het is ook een tijd die kansen biedt voor bedrijven met nieuwe oplossingen. Voor beide kampen kan de ROM veel betekenen.”

BELOFTEVOLLE BEDRIJVEN BINDEN

De ROM ondersteunt bij innoveren, in-

vesteren en internationaal ondernemen. “Bijvoorbeeld bij de start, de ontwikkeling van idee tot bedrijf. Vervolgens door toegang tot financiering, zowel met eigen fondsen als via InvestNL en EU.” Hiermee voorziet de ROM in een grote behoefte. “60% van de vroege fase financiering wordt gedaan door de regionale ontwikkelingsmaatschappijen. Utrecht ontbeerde zo’n organisatie. Kansrijke bedrijven vestigden zich daarom vaak in regio’s om ons heen; daar was immers wel ROM-financiering beschikbaar.” Dat hoeft nu niet meer. “De regio kan beloftevolle bedrijven aan zich binden. Dat versterkt de economie en levert werkgelegenheid op.”

TWEE FONDSEN

De ROM beschikt over twee eigen fondsen. “Allereerst een proof of concept-fonds, tot 250.000 euro in converteerbare achtergestelde leningen,” zegt Van den Born. “Dit is vooral bedoeld voor de eerste fase van innovatieve startups. In die periode wordt een product of dienst ontwikkeld, vindt een bedrijf de eerste klanten en kan het zijn

levensvatbaarheid bewijzen.” Het tweede ROM-fonds richt zich op scale-ups. “Samen met partners financieren we hierbij tot enkele miljoenen. Bedrijven kunnen zo hun activiteiten uitbouwen; de R&D versterken, een verkoopteam vormen of wellicht een proeffabriek opzetten.” Groeien bedrijven verder door dan legt de ROM verbinding met financiers als NL-Invest. “Ook commerciële partijen komen dan in beeld. Dat is ook het doel. De ROM investeert als de markt dat nog niet of niet volledig aandurf. Zodra dat wel het geval is, zit onze financieringstaak erop.”

Arjan van den Born

**“WE DOEN
AL VEEL EN
KUNNEN
STEEDS
MEER. DUS
WEET ONS TE
VINDEN.”**

17

500 ARBEIDSPLAATSEN

Brengt groei bedrijven over de grens dan ondersteunt de ROM ook daarbij. "En bij het aantrekken van buitenlandse bedrijven spelen we eveneens een rol. Al zit hier als gevolg van corona stevig de rem op, het afgelopen halfjaar vestigden zich toch twintig buitenlandse bedrijven in de regio. Samen zijn ze goed voor 500 arbeidsplaatsen."

Bij de buitenlandse acquisitie kiest de ROM voor focus. "In overleg met het bestaande bedrijfsleven richten we ons vooral op ondernemingen uit sectoren

die iets toevoegen aan het regionale economische netwerk. Al wil dat natuurlijk niet zeggen dat we een grote werkgever uit een ander segment laten lopen."

HONDERDEN MILJARDEN

Van den Born ziet ook een belangrijke taak voor de ROM weggelegd bij het binnengaan van nationale en Europese subsidies. "Er zijn grote groeifondsen om innovatie en R&D te bevorderen. Europees gaat het om honderden miljarden. We moeten ervoor zorgen dat

minimaal een evenredig deel hiervan in deze regio wordt ingezet."

Die middelen richten zich vooral op een toekomstbestendige economie. "Daarom is het cruciaal dat er een gedeelde visie is over de beoogde economische ontwikkeling in de regio. Waarop moeten innovatie en investeringen gericht zijn met het oog op de toekomst?" Want het statement no money, no mission geldt evenzeer andersom. "Alleen als onze missie helder is, kunnen we met succes een beroep doen op subsidies en groeifondsen."

LUISTER NAAR

Licht op legal

ONZE TWEEWEEKELIJKSE PODCAST

TE BELUISTEREN VIA   OF [VBK.NL/LICHTOPLEGAL](https://vbk.nl/lichtoplegal)

VAN BENTHEM & KEULEN
ADVOCATEN | NOTARIAAT

EENSLUIDENDE VISIE

Bij het formuleren van de regionale economische doelstellingen speelt de economic board een centrale rol. “De EBU krijgt een andere positie dan voorheen,” verduidelijkt Van den Born. “Hun werkorganisatie gaat op in de ROM. De nieuwe economic board is de plek waar overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen samen een economische visie bepalen en de bijbehorende agenda vaststellen. De ROM voert deze agenda vervolgens uit. Daarbij is het belangrijk om de regionale speerpunten eensluidend en krachtig voor het voetlicht te brengen in Den Haag en Brussel.”

DIGITALE SPIL

Eén ding is zeker: de economie van de toekomst zal digitaal zijn. “Software is eating the world,” stelt Van den Born. Ook in deze regio. “Al is het van buitenaf niet altijd zichtbaar, bij zakelijke dienstverleners wordt de digitale component steeds groter. Bijvoorbeeld bij HydroLogic. Deze Amersfoortse onderneming maakt watersystemen weerbestendig en klimaatadaptief. Van oorsprong een consultancybedrijf is sterk ingezet op de ontwikkeling van software die ook internationaal wordt vermarkt. Of neem Sustainer Homes uit Utrecht. Dit bedrijf biedt een circulair houten bouwsysteem aan. Maar de kern van hun activiteiten is een software-oplossing waarmee architecten duurzame woningen kunnen ontwerpen.”

Op het eerste oog lijken beide bedrijven actief in traditionele sectoren als consultancy en bouw. “Maar in werkelijkheid vormen software en digitale diensten de spil van hun activiteiten. Voorbeelden zoals deze komen er steeds meer.”

UITDAGINGEN BIEDEN KANSEN

Primaire opgave van de ROM is economische structuurversterking. “In een wereld die volop in transformatie is, gaat dat hand in hand met maatschappelijke opgaven. Om die uitdagingen het hoofd te bieden, helpt de ROM projecten mee van de grond tillen.” Ondernemingen zijn daarbij leidend. “Overheden gaan niet trekken aan een dood paard. Maar je ziet in de praktijk dat juist de economische uitdagingen grote kansen opleveren. Bedrijven die daarop inspelen, helpen we graag verder.”

THEMA'S VAN DE TOEKOMST

Kan de ROM elk bedrijf dat aanklopt voor ondersteuning van dienst zijn? “Onze inzet concentreert zich op drie aandachtsvelden: digitalisering, duurzaamheid en gezondheid. Het zijn dé thema's bij uitstek waar bedrijven zich op dit

STARTKAPITAAL

Bij de start van ROM Utrecht Region hebben zeven partijen een startkapitaal van 22 miljoen euro beschikbaar gesteld. 8 miljoen daarvan is afkomstig van het ministerie van Economische Zaken. Overige aandeelhouders zijn de provincie Utrecht, de gemeenten Utrecht, Amersfoort en Hilversum, de Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht. De aandeelhouders streven naar een fondskapitaal van 50 miljoen euro in 2023.

“SOFTWARE IS EATING THE WORLD”

moment mee bezig houden. Want daar zit de toekomst, daar ligt de noodzaak.”

“Zowel koplopers als bedrijven die zich op deze gebieden verder willen ontwikkelen, helpen wij graag. Van start-ups en scale-ups tot het innovatieve mkb.”

De scope is breed maar niet alomvattend. “Bedrijven die tevreden zijn met hun status quo hebben geen ROM nodig. En als zich een onderneming meldt met een groei-behoefte zonder dat er een link is met de kernthema's, zullen wij ons afvragen of dat wel past. Zo niet dan verwijzen we zo'n bedrijf waar mogelijk uiteraard door naar andere partijen.”

URGENTE TAAK

Tijd om de ROM-organisatie in alle rust op te bouwen, is Van den Born niet gegund. Op verzoek van het ministerie van Economische Zaken faciliteert de ROM de Corona Overbruggingslening (COL) voor start-ups en innovatieve mkb'ers. In deze regio zijn in dat kader tot nu toe 99 ondernemingsleningen verstrekt met een totale waarde van 19,8 miljoen euro. “De COL is een hele concrete, urgente taak. Daardoor was er geen tijd om lang stil te staan bij allerlei processen. We konden

direct onze toegevoegde waarde tonen. Eveneens belangrijk: er was al snel feedback van klanten.”

De ROM is ook al volop bezig met de kernactiviteiten. “Zo'n 150 bedrijven hebben ons benaderd voor een investering. De pitches en beoordelingen zijn in volle gang.”

SLAGKRACHT GROEIT

Al was er een vliegende start, de ROM is een organisatie in opbouw. “We zijn een start-up, op tal van gebieden nog volop in ontwikkeling,” aldus Van den Born. “Onze accountmanagers bijvoorbeeld leren steeds meer bedrijven kennen. En hoe groter hun netwerk, hoe meer verbindingen zij kunnen leggen die ondernemers verder helpen.”

De ROM beschikt per eind 2020 over ruim de helft van de beoogde bezetting. “Onze slagkracht zal dus nog fors groeien. Maar al kunnen we nog niet alles leveren, ik roep regionale ondernemers nadrukkelijk op: ga met ons in gesprek. We doen al veel en kunnen steeds meer. Dus weet ons te vinden.”

Voor meer informatie: romutrechtregion.nl

TEVAN

Carefree Clean

REINIGINGSMIDDELEN & DESINFECTIEMIDDELEN

Al meer dan 200 jaar
het toonbeeld van
constante kwaliteit

TEVAN GEEFT DUIDELIJKHEID OVER REINIGING EN DESINFECTIE

CHEMISCHE OORLOG TEGEN CORONA

Bijna iedere consument zal zich weleens afvragen of zo'n wit flesje bij de winkelkarretjes iets in te brengen heeft tegen de coronabesmetting. Tevan, producent van professionele reiniging- en desinfectiemiddelen, introduceert ons in een wereld waar onwetendheid misschien wel het grootste gevaar vormt. Bij de aanschaf van de verkeerde artikelen en/of onjuist gebruik is de investering zinloos.

Covid-19 overviel ons allemaal, maar Tevan was van meet af aan gewapend om een chemische oorlog te voeren tegen het virus. De in Gorinchem gevestigde onderneming produceert al sinds 1972 professionele reinigings- en desinfectiemiddelen conform (inter)nationale regelgeving, wat onder meer betekent dat deze de te behandelen oppervlakken niet beschadigen en de producten geen gezondheidsrisico's veroorzaken. Tot de afzetmarkt behoren klanten en branches als waterzuivering, legionellabestrijding, sport en recreatie, de schoonmaaksector, horeca, food- en non-food-industrie, zorg, automotive en overheden. "Onze specialisatie vormt oppervlakkendesinfectie op harde, watervaste materialen," vertelt managing director Yon Hezemans. "Alle plekken waar contact met het menselijk lichaam plaatsvindt, in feite. Sinds het toeslaan van de coronapandemie raakt iedereen zich meer bewust van het fenomeen desinfecteren, maar het is toch een stuk lastiger dan het lijkt. Dat geldt ook voor schoonmaken. Er bestaan gevaren die we niet zien."

EERST REINIGEN

Johan van den Bogaard, R&D-manager en veiligheidsadviseur bij Tevan, licht dat toe. "Wil je een oppervlak op een goede wijze desinfecteren, dat wil zeggen micro-organismen afdoden, dan zul je het eerst moeten reinigen. Daar gaat het vaak al fout: dat wordt over het hoofd gezien, veelal uit onwetendheid. Bacteriën, virussen en schimmels leven van organisch materiaal. Als je dat niet eerst opruimt, vormt het een belasting voor het desinfectiemiddel en zal dat niet effectief genoeg werken, waardoor je er feitelijk teveel van moet gebruiken. Je dient dus eerst het 'voedsel' te transporteren naar een plaats waar je het hebben wilt, zoals in een doek of een emmer water. Dan blijven de micro-organismen over en die ga je afdoden, anders leven ze vrij snel weer op. Ze vinden altijd wel ergens materiaal om hun maagjes te vullen."

ALLES OP ÉÉN HOOP

"Mensen kennen over het algemeen het onderscheid niet tussen reinigen en desinfecteren," stelt Hezemans. "Vaak wordt alles rondom deze begrippen op één hoop gegooid. Dat geldt ook voor de desinfectiemiddelen zelf, terwijl we toch echt onderscheid moeten maken tussen producten die bacteriën, gisten, schimmels, virussen of ziekteverwekkende micro-organismen te lijf gaan. Daarbij verschilt ook de werkmethode. Het ene micro-organisme laat zich binnen vijf minuten afdoden, het andere biedt wel tien minuten weerstand voordat het het loodje legt." Van den Bogaard: "Als fabrikant moet je bewijzen leveren voor de desinfectieclaims die je doet, bijvoorbeeld de resultaten van testwerk, die aan de wettelijke eisen getoetst en beoordeeld worden door de landelijk erkende instantie Ctgb. Dan nog geldt: wie vertelt jou als gebruiker dat je er op de juiste manier mee aan het werk bent? Wij kennen helaas genoeg bedrijven die een hoop geld uitgeven aan dure oplossingen die niet effectief blijken."

SCHIJNVEILIGHEID

Hezemans stelt het nog scherper en praat over het creëren van schijnveiligheid. "In deze coronatijd halen organisaties een hoop desinfectiemiddelen in huis, maar wie leest echt goed de etiketten die erop geplakt zitten? Als je een bactericide gebruikt om een virus te doden, zal het resultaat nihil zijn. Natuurlijk ligt bij iedere gebruiker de verantwoordelijkheid om zelf kennis van zaken te vergaren, maar het betreft complexe materie. Kijk naar de legionellaramp uit 1999, bij de Westfriese Flora in Bovenkarspel. Die boezemde een nationale angst in; feitelijk corona in het klein. Ineens verschenen allerlei firma's ten tonele die beweerden zich te specialiseren in legionellabestrijding, wat een mooi verdienmodel opleverde. Ze maakten risico-inventarisaties, spoelden leidingen door en stuurden pittige facturen, zonder dat iemand controleerde of het

echt zoden aan de dijk zette. In de tussentijd is er veel veranderd en bestaat er een landelijk certificeringsprotocol voor het reinigen en desinfecteren van drink- en tapwaterinstallaties, waaraan wij overigens onze bijdrage hebben geleverd. Nu we met covid-19 zitten zul je hetzelfde zien: sommige bedrijven proberen er een slaatje uit te slaan. Wij vinden het ontzettend belangrijk om mensen correct voor te lichten in de strijd tegen corona. Waarmee moet je rekening houden? Welke producten en methodieken gebruik je?"

THEELEPELTJE DREFT

Reinigen vormt dus stap één. "Ook op dat vlak is voorlichting volgens ons essentieel," stelt Peter Beumer, salesmanager bij Tevan. "Het grootste probleem betreft overdosering. Vergelijk het maar even met het bijna spreekwoordelijke 'theelepeltje Dref!'. Gebruik je meer, dan krijg je een hoop schuim en andere ellende. Mensen meten niet af en nemen liever het zekere voor onzekere door ruim te doseren, maar naast onnodige kosten voor de organisatie resulteert dat in streepvorming, plakkende oppervlakken én een voedingsbodem voor micro-organismen. Die smullen namelijk van reinigingsmiddelen en gaan dus opleven, waarmee je een tegengesteld effect bereikt. Op de verpakking van elk detergent staat bovendien dat je moet naspoelen en dat doet vrijwel niemand. Er blijft dus al gauw teveel residu achter en dat vreet

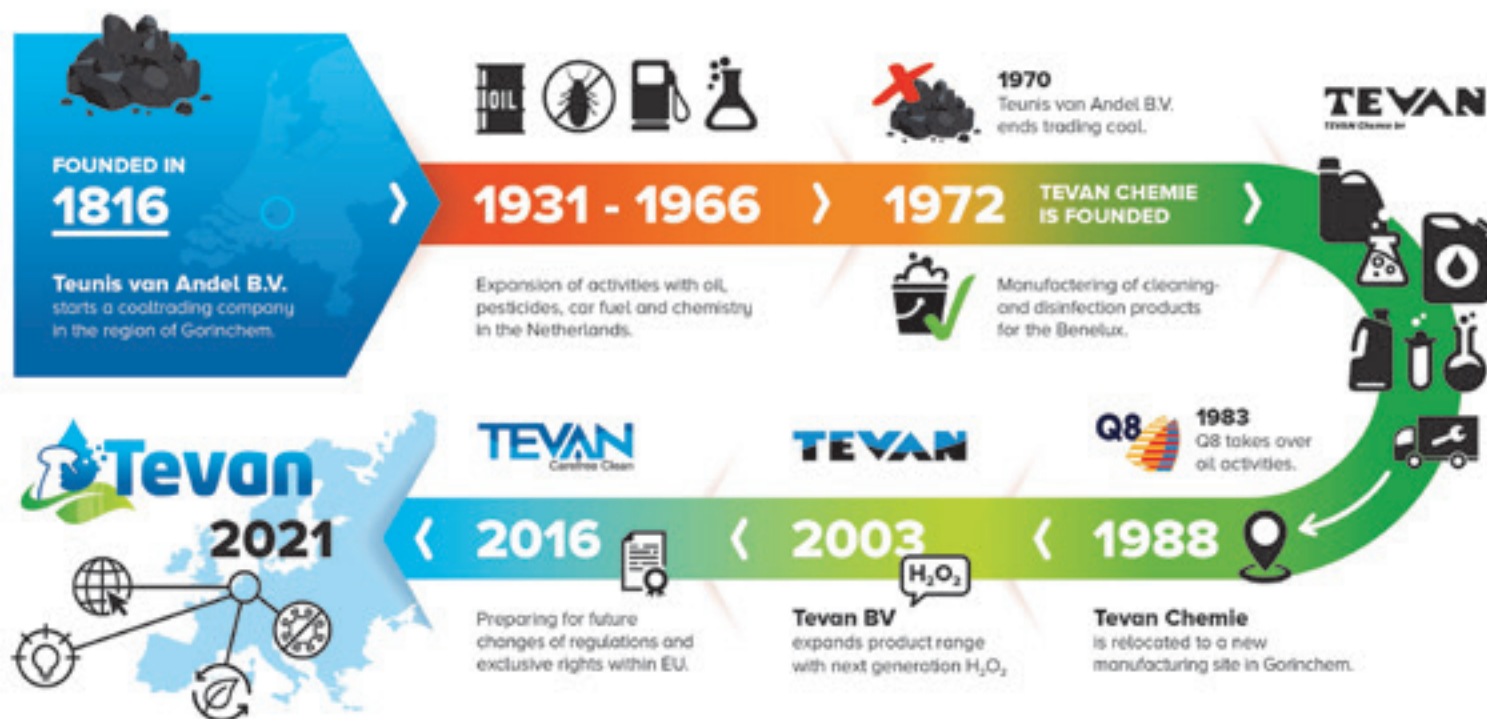
'BIJ HET MAKEN VAN DE JUISTE KEUZE BEGINT HET NATUURLIJK MET DE PROBLEEMSTELLING: WAT WIL JE AANPAKKEN?'

het desinfectiemiddel op. Hierdoor moet je de dosering ervan moet opschroeven, wat organisatiebreed voor fors hogere kosten zorgt. Daarnaast hecht organische vervuiling zich makkelijker aan oppervlakken waar reinigingsmiddel is achtergebleven en ontstaat er een soort koek. Dat geeft zelfs grotere risico's dan helemaal niet schoonmaken."

NAREINIGING

Dat verschillende desinfectiemiddelen verschillende micro-organismen uitroeien kwam al kort aan bod. Van den Bogaard gaat er dieper op in. "Bij het maken van de juiste keuze begint het natuurlijk met de probleemstelling: wat wil je aanpakken? In een douche waarschijnlijk schimmels, op een vleesplank eerder bacteriën. Kijken we naar covid-19, dan wordt het wat ingewikkelder. Een virus leeft nagenoeg nooit op zichzelf, maar zit opgesloten in een bacterie of in huidcellen, die bijvoorbeeld op een winkelwagentje blijven plakken. Dat betekent dat je het

product daarop moet aanpassen. Daarbij hoort bovendien een bepaalde inwerktijd en in sommige gevallen naspoelen, zodat er geen resten achterblijven die weer voor de ontwikkeling van nieuwe micro-organismen kunnen zorgen. Alcoholdesinfectie verwijdert deze namelijk niet, zij vergiftigt alleen ziekteverwekkers. Hierdoor genereer je voedsel voor een nieuwe besmetting als je het oppervlak niet naspoelt.”

GEBRUIKSKAAR

Door de decennialange ervaring met reinigings- en desinfectiemiddelen liet Tevan zich niet verrassen door covid-19. Beumer: “We voeren al sinds 2014 een product dat gelijktijdig bacteriën, gisten, schimmels en virussen afdoort, mits je de aangegeven inwerktijd aanhoudt. Het betreft dus een desinfectiemiddel, genaamd Tevan Panox. Dit breekt af in CO₂ en water, de basismoleculen waarin we leven, wat betekent dat het product de gezondheid en het milieu niet schaadt. Verder laat het geen residu achter, zoals bijvoorbeeld chloor dat doet. Het werkingsprincipe is namelijk gebaseerd op oxidatie, waarmee organisch materiaal verbrand wordt. Kortom, je hoeft het oppervlak niet na te spoelen. Omdat het een vrij geconcentreerd product betreft, met het risico van overdosering, bieden we het onder de naam Tevan 1816 ook in een verdunde vorm aan. Ten slotte kennen we een gebruiksklare oplossing, Tevan 300, die zich à la minute laat verwerken in pure vorm, speciaal geschikt voor situaties waar geen water voorhanden is. Door de laagdrempelige toepassing valt het bijvoorbeeld ook heel goed bij winkelkarretjes te gebruiken. Je kunt er geen doseringsfouten mee maken.”

CORONAPREVENTIEKIT

Tevan neemt zijn verantwoordelijkheid. Hezemans: “Zoals we in het verleden veel geïnvesteerd hebben in ontwikkeling en landelijke certificering rondom legionellabestrijding, tonen we nu een sterke betrokkenheid bij het elimineren van de vijand die covid-19 heet. We hechten er waarde aan om onze relaties goed te bedienen, allereerst door niet zomaar prijsverhogingen op producten door te voeren. Daarnaast willen we voorlichting geven, om organisaties inzicht te verschaffen in het kiezen van geschikte middelen - ongeacht of die uit ons assortiment komen - en het toepassen van de juiste verwerkingsmethodieken. In dat kader hebben we de Coronapreventiekit ontwikkeld, een doosje met een reinigingsproduct, de desinfectant Tevan 300 en een etiket met een korte, duidelijke toelichting op het gebruik ervan. We stellen deze set kosteloos beschikbaar aan bedrijven en andere organisaties, om ze ervaring te laten opdoen met de materie en ervoor te zorgen dat medewerkers de achterliggende gedachte beter begrijpen. Daarbij maken we het liefst een afspraak om persoonlijke uitleg te geven, wat indien gewenst ook virtueel kan. We willen de mensen triggeren om kritisch naar het fenomeen desinfectie te kijken en erover na te denken. Het behoeft geen betoog dat dat in deze rare tijd belangrijker is dan ooit. Samen voeren we die chemische oorlog tegen corona.”

www.tevan.com

IKEA® for Business

Jouw kantoor, op jouw manier

Hulp nodig bij het inrichten van je kantoor? IKEA for Business helpt je graag op een manier die bij je past. Want wij bieden je niet alleen ergonomische en betaalbare meubels die jarenlang meegaan, maar ook service op maat. Wil je persoonlijk interieuradvies, meer weten over flexibel werken of een vaste contactpersoon die transport en installatie voor je regelt?

Ga dan naar [IKEA.nl/business](https://www.ikea.nl/business)

VNO-NCW MIDDEN

EXTRA BEGELEIDING WERKZOEKENDEN IN REGIO

Er komen 35 regionale mobiliteitsteams die zich met onder andere scholing en bemiddeling gaan inzetten om mensen van werk naar werk te helpen. De hiervoor onmisbare partijen, waaronder VNO-NCW en MKB-Nederland, hebben daartoe vandaag een intentieverklaring ondertekend met minister Koolmees en staatssecretaris Van 't Wout van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

WERKZOEKENDEN PASSEND BEGELEIDEN

De coronacrisis heeft grote gevolgen voor de arbeidsmarkt. In sommige branches verdwijnen banen, in andere is de vraag juist nog altijd groot en er ontstaat ook nieuw werk. Met de inzet van de regionale mobiliteitsteams willen het kabinet en de samenwerkende partijen mensen die net wat meer dan de reguliere ondersteuning nodig hebben, passende begeleiding bij het zoeken naar nieuw of ander werk bieden. In Groot Amsterdam, Midden Brabant en Midden Utrecht worden inmiddels de eerste drie regionale mobiliteitsteams ingericht.

SAMENWERKEN BESTAANDE INITIATIEVEN

Regionaal mobiliteitsteams bieden hulp op maat, zowel aan mensen die hun baan

al zijn verloren als aan mensen voor wie werkloos dreigt. Ze sluiten waar mogelijk aan op of werken samen met al bestaande initiatieven van bedrijven in sectoren en regio's om mensen van werk naar werk te helpen. De regionale teams hebben speciale aandacht voor zzp'ers, mensen uit de Banenafspraken en jongeren. Ook bieden de teams advies op het gebied van schulden en scholing.

Na de drie startende regio's wordt de aanpak werkendenwijs verder uitgebreid. Medio 2021 zijn in alle arbeidsmarktregio's de loketten van de mobiliteitsteams geopend en vormen zij een landelijk dekkend netwerk. De mobiliteitsteams zijn een samenwerking tussen VNO-NCW en MKB-Nederland, FNV, CNV, LTO Nederland, UWV, gemeenten (G4, G40, VNG en Divosa), Cedris, MBO Raad,

NRTO, SBB en de ministeries van OCW en SZW. De organisaties AWWN, Cedris, OVAL, VSNU, Vereniging Hogescholen, NBBU en ABU steunen de nieuwe aanpak.

SOCIAAL PAKKET

De inzet van regionale mobiliteitsteams is een van de maatregelen uit het sociaal pakket, dat onderdeel uitmaakt van het derde steun- en herstellepakket van het kabinet. Het sociaal pakket richt zich ook op de bestrijding van schuldenproblematiek, het aanpakken van jeugdwerkloosheid en het aanbieden van scholing. In totaal heeft het kabinet hier 1,4 miljard euro voor uitgetrokken, zo schrijven Koolmees en Van 't Wout in een brief over het sociaal pakket aan de Tweede Kamer.

LOKET ONTWIKKELADVIES MORGEN OPEN

Voor wat betreft scholing is begin december het loket voor ontwikkeladvies weer open gegaan, met 50.000 beschikbare ontwikkeladviezen die werkzoekenden meer zicht geven op hun kansen op de arbeidsmarkt. Daarnaast hebben de eerste opleiders op basis van de tijdelijke subsidieregeling 'NL leert door' subsidie gekregen waarmee zij 50.000 tot 80.000 cursussen en opleidingen kosteloos aan deelnemers kunnen aanbieden.

WIL JE MEER WETEN?

VNO-NCW Midden en MKB-Nederland Midden organiseren themabijeenkomsten over dit onderwerp. Kijk op vno-ncwmidden.nl/ evenementen of er binnenkort iets gepland staat of neem voor meer informatie contact op met Helga Brenninkmeijer, regiomanager VNO-NCW provincie Utrecht / MKB-Nederland Midden, h.brenninkmeijer@mkb.nl.

ONDERNEMEN, ANGST EN BLOEDEERLIJK

Je vraagt je misschien af wat die drie termen met elkaar te maken hebben. Nou, potentieel veel. Bijvoorbeeld als je om wat voor reden dan ook door de coronapandemie te maken hebt met angst. Angst doordat je bang bent om zelf ziek te worden of dat het dierbaren uit jouw omgeving zal treffen. Omdat je bang bent je dat je goede mensen moet ontslaan of dat je zoveel minder opdrachten krijgt, dat je alles niet meer helemaal rond kunt krijgen. Of erger nog, dat je failliet gaat. Hoe kun je er zo mee omgaan dat de angst je niet verlamd?

WAT IS ANGST EIGENLIJK?

Angst is om te beginnen een heel zinvolle emotie. Angst zorgt er namelijk voor dat het lichaam dusdanig reageert bij gevaar dat je bijvoorbeeld harder kunt lopen, grotere sprongen kunt maken, veel behendiger bent, veel sneller en effectiever kunt reageren. Je lichaam geeft dan allemaal stofjes af, waardoor bijvoorbeeld je spieren meer explosieve kracht hebben. Dus angst is eigenlijk een heel zinvolle emotie, waar- toe we allemaal heel goed in staat zijn, en het heeft een beschermende functie.

Als er bijvoorbeeld in oude tijden een roofdier op je af kwam hollen, dan zorgde die explosieve kracht ervoor dat je de power had om het dier van je af te slaan, dat je extra snel kon weggomen of dat je stokstijf bleef stilstaan zodat het beest je niet zou aanvallen.

Deze mechanismen van de mens worden 'fight, flight and freeze' genoemd. Alle drie hebben ze in verschillende situaties een heel zinvolle en adequate functie. Soms is vluchten een uitstekende reactie die passend is bij de situatie. In onze tijd echter, waarin de letterlijke bedreigingen gewoon veel minder aanwezig zijn en er juist veel psychische bedreigingen zijn, wordt er vaak op een wat bijzondere manier tegen angst aangekeken. Alsof het volledig uitgebannen zou moeten worden: angst is onwenselijk en zou moeten 'genezen'. Er is heel veel drukte en vaak te weinig tijd om je erin te verdiepen. Angst gaat dan vaak een eigen leven leiden. Zeker als mensen in een bepaalde situatie zitten die ze niet goed aankunnen. Doordat ze ervoor vluchten, dus alles wegstoppen, verteert het niet. Wordt het niet doorleefd en verwerkt.

Als onderliggend verschijnsel bereik je dan dat er allerlei andere fictieve angsten ontstaan. De angst - lees: het waarschuwingssignaal - werd genegeerd, dus hij trekt andere kleding aan om zich duidelijker te presenteren. Dit proces gaat door naar een steeds overtreffender trap, net zolang totdat er eindelijk aandacht voor is. Jammer is echter, dat door de vermommingsen het eerst vaak onduidelijk is wat er werkelijk aan de hand is. Zeker als er inmiddels zelfs al 'alarm- bellen', etcetera zijn gaan rinkelen.

WAT DOET ANGST MET JE?

Ontkende of niet-herkende angst kan een behoorlijk negatieve invloed op je functioneren uitoefenen.

OVER DE AUTEURS

Anja Jongkind (1953) en Greet Vonk (1964) werken sinds 2013 samen binnen Et Emergo. Ze hebben PTG-Coaching ontwikkeld en zij schreven de boeken 'PostTraumatische Groei - Sterker door ellende' en 'Gelukkig door ont-dekken - Sterker door ellende'. Ze geven ook workshops, lezingen, inspiratiesessies, trainingen en opleidingen op het gebied van PostTraumatische Groei.

Anja werkt in haar praktijk als the- rapeut en als coach al meer dan 40 jaar vanuit deze uitgangspunten.

Greet deed een wetenschap- pelijk onderzoek betreffende PostTraumatische Groei. Haar onderzoek is recentelijk gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift International Journal of Workplace Health Management.

We beschrijven een aantal gevolgen:

- Ontkende angst verblind. Je kunt niet meer scherp zien wat er eigenlijk te zien is. Zonder dat je het in de gaten hebt, kijk je als het ware door gezandstraald glas naar buiten. Terwijl je denkt dat het glas helder is.
- Ontkende angst is een slechte raadgever. Veel mensen die in angst(en) leven, doen vaak net voor zichzelf en voor anderen alsof ze heel rationeel beslissingen nemen. Dat is niet zo! Ze ontkennen hun diep-emotionele angsten, dus frommelen die angsten eigenlijk weg. Hun besluiten worden dus door de angst genomen in plaats van door henzelf.
- Ontkende angst maakt mensen dommer. Hun IQ zakt als het ware tijdelijk extreem doordat ze alles in de vernauwde angst-trechter gieten.

Conclusie: Voor jou als ondernemer kan het leven in en met niet-herkende angsten behoorlijk contraproductief doorwerken met alle gevolgen vandie.

BLOEDEERLIJK OMGAAN MET JE ANGSTEN

Het voorkomen van pijn, verdriet en angst is voor iedereen volkomen onmogelijk. Door pijn, verdriet en angst te herkennen en te erkennen, leer je het hanteren. Als jij voor een dichte deur staat en je aanvaardt de deurkruk niet, dan kom je die deur echt niet op een makkelijke manier door. Dus wees bloedeerlijk naar jezelf en je angsten. Dat is verhel- derend en het vereenvoudigt.

Bloedeerlijk betekent dat je volledig weet wat je allemaal voelt, dat je dat ook nuchter snapt én dat je ook toestaat om te voelen wat je daadwerkelijk voelt. Daaropvolgend kun je er daarna iets van vinden of er keuzes in maken.

Wanneer mensen iets voelen waarvan ze niet weten wat ze ermee aan moeten of wat ze ermee willen, drukken ze die gevoelens of bijbehorende gedachten vaak weg. Ze gaan dan geforceerd iets anders denken. De angst gaat dan als het ware 'undercover' een eigen leven leiden, waardoor die angst eigenlijk de leiding heeft. Met alle negatieve gevolgen vandie. Dus leer om bloedeerlijk naar jezelf te zijn om zelf de leiding in je eigen leven te houden. Daarmee erken je jouw eigen emoties dus.

Een erkende emotie, ook een zogenaamde 'ver- zwakkende' (=onplezierige) emotie, activeert ver- werking van die emotie en vervolgens uiteindelijk het loslaten ervan na vertering. Dat is bevrijdend en dus juist versterkend!

ELEKTRISCH RIJDEN

VERVOER VAN DE TOEKOMST

Wie een avondje ouderwets op de bank televisie kijkt, kan er tijdens de reclameblokken bijna niet meer omheen; steeds meer autofabrikanten produceren deels en/of volledig geëlektrificeerde personenauto's. Het aandeel binnen het totale wagenpark in Nederland is nog relatief klein, maar groeiende.

AANBOD

Het totaal aanbod van volledig elektrische personenauto's in Nederland heeft volgens het Trendrapport "Nederlandse markt personenauto's" in tien jaar een enorme groei doorgemaakt in aantal beschikbare modellen en variëteit in segmenten. In 2011 werden er slechts drie modellen auto's in het A-segment (Citroën C-Zero, Peugeot iOn en Mitsubishi i-MiEV) en één auto in het C-segment (Nissan Leaf) aangeboden. In 2020 was de keuze een stuk ruimer; alleen al binnen het A-, B- en C-segment kwamen er 33 nieuwe modellen bij. Het groeiende aanbod is mede toe te schrijven aan regelgeving van de Europese Unie die bestaande merken dwingt om auto's zuiniger te maken, om zo de doelstelling van het Klimaatakkoord van Parijs (2015) te behalen (een vermindering van broeikasgassen met 49% in 2030, 95-100% in 2050). Een gemiddelde uitstoot van 130 g/km per auto is de norm (95 g/km in 2021). Door een breed scala aan

auto's te produceren verlagen de autofabrikanten de gemiddelde uitstoot per geproduceerde auto.

KINDERSCHOENEN

De aanschafprijzen liggen nog altijd een stuk hoger dan die van benzine- en dieselauto's. Dat ligt volgens Wijnand de Geus, sectie-manager personenauto's en lichte en zware bedrijfswagens bij de RAI Vereniging, aan het feit dat de productie nog in de kinderschoenen staat. "Met benzine- en dieselauto's hebben we inmiddels 100 jaar ervaring. Deze wagens zijn een massaproduct geworden en kunnen dus relatief goedkoop op de markt worden gebracht. De motor van een elektrische auto is weliswaar goedkoper om te produceren, maar je hebt te maken met een andere aandrijflijn. Daarnaast zijn de grondstoffen voor de accu kostbaar. Dat bepaalt ook mede het segment binnen deze categorie auto's. Voor een accu met meer vermogen en

grotere opslag, en dus een grotere actieradius, betaal je een hogere prijs. Maar in inhaalslag gaat het grote sprongen vooruit. En als gevolg daarvan worden de prijzen steeds beter betaalbaar."

STIMULANS

Eind 2019 reden er in Nederland 105.000 elektrische auto's en 91.000 Plug In Hybrids rond (op een totaal van 8,7 miljoen personenauto's). De aanschaf van (deels) geëlektrificeerde auto's wordt door de overheid op verschillende manieren gestimuleerd. Zo betaal je als particulier nog altijd geen bpm en motorrijtuigenbelasting en is het tanken van stroom een stuk goedkoper dan het vullen van een diesel- of benzinetank. Wie een elektrische auto van de zaak heeft, profiteert van een zeer gunstige bijtelling. Hierdoor is het mogelijk om in relatief dure auto's te rijden tegen relatief lage operationele kosten. Omdat de overheid ervan uit gaat dat er na

ZAKELIJKE BIJTELLINGSPERCENTAGES VOOR ELEKTRISCHE AUTO'S

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bijtelling	4%	8%	12%	16%	16%	16%	17%	22%
Tot (cap)	€50.000	€45.000	€40.000	€40.000	€40.000	€40.000	€40.000	nvt
Daarboven	22%	22%	22%	22%	22%	22%	22%	22%
BPM	geen	geen	geen	geen	geen	geen	€360	nmb
Mrb	geen	geen	geen	geen	geen	geen	25%	100%

2025 structureel meer geëlektrificeerde auto's rondrijden, worden de gunstige leasetarieven voor zakelijke rijders én de voordelen voor particulieren de komende jaren wel stap voor stap afgebouwd. De Geus: "Op dit moment draaien de benzine- en dieselrijders op voor de subsidies en daar is in de politiek al de nodige discussie over gevoerd. Om dit recht te trekken, gaat de bijtelling de komende jaren steeds verder omhoog (zie kader). Uiteindelijk zal er een herijking van alle autobelastingen moeten plaatsvinden."

KOPLOPER

Dankzij de huidige gunstige regelingen waar bestuurders van geëlektrificeerde personenauto's nu van profiteren, is Nederland samen met Noorwegen koploper in Noord-West Europa. Hetzelfde trendrapport vermeldt dat sinds 2015 circa 75% van de BEV nieuwverkopen in de Europese Unie en de European Free Trade Association in slechts vijf landen plaatsvond: Frankrijk, Duitsland, Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk en Nederland. Naar verwachting zal onze

voorsprong de komende jaren wel gaan dalen, aangezien Nederland de fiscale stimulering afbouwt en andere (grote) Europese landen juist de stimulering intensiveren.

Dezelfde vijf koplopers beschikken gezamenlijk ook over de meeste publieke en semi-publieke reguliere en snellaadpunten; 74% van het totaal aantal in Europa (de top 10 is goed voor 90%). Van deze vijf landen heeft Nederland de grootste dekking van circa vier stekker-auto's per laadpunt. In totaal waren er in Nederland eind 2019 meer dan 50.000 publieke en semi-publieke reguliere en snellaadpunten aanwezig (naast de ongeveer 150.000 private laadpunten bij bedrijven en particulieren op eigen terrein). Wereldwijd staat Nederland in het absolute aantal publieke en semi-publieke reguliere en snellaadpunten zelfs op de derde plaats na China en de Verenigde Staten van Amerika, gevolgd door Frankrijk, Japan en Duitsland.

GROEI

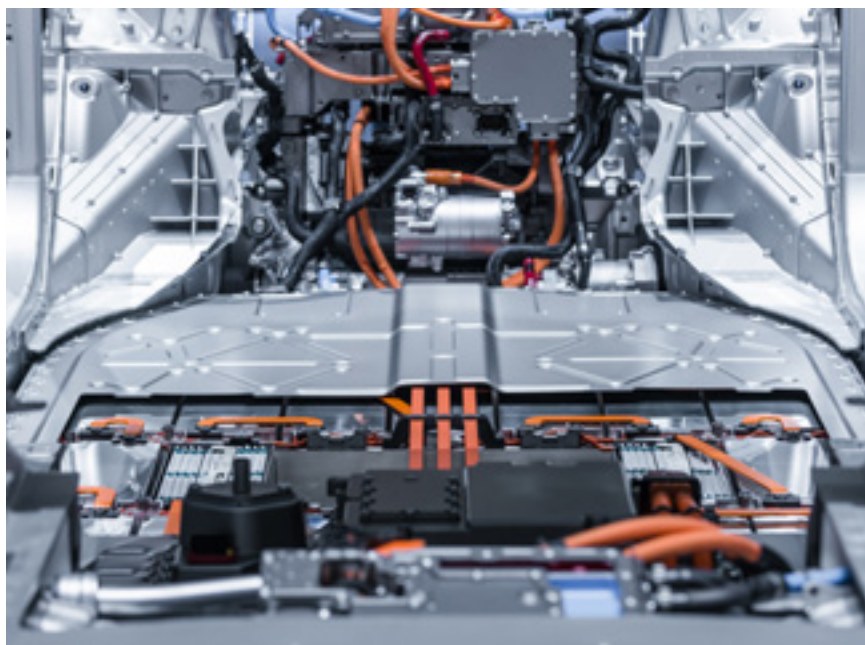
Dankzij EVnetNL is het laden in Nederland een stuk makkelijker gewor-

den. De Geus: "Waar je vroeger nog verschillende type palen en abonnementen had, kun je via deze organisatie tanken met een code die, met uitzondering van de Tesla Chargers, bij alle palen werkt. Als de omvang van de huidige hoeveelheid geëlektrificeerde auto's blijft groeien, zal het laadpuntennetwerk wel moeten worden uitgebreid. Daarnaast verbruikt één elektrische auto net zoveel stroom als tien huishoudens samen. Hoe meer auto's worden geladen, des te meer pieken en dalen in de spanning van het net ontstaan. Op die groei is ons huidige elektriciteitsnet nog niet ingericht. Energiemaatschappijen zouden het wel al kunnen reguleren met piek- en daltarieven, afhankelijk van het moment waarop je tankt."

UITDAGINGEN

Het gebruik van geëlektrificeerde auto's moet een bijdrage leveren aan de energietransmissie. Toch zijn daar nog enkele kanttekeningen bij te plaatsen. "Op dit moment kost het produceren van elektrische auto's meer energie dan de productie van benzine- of dieselauto's", vertelt De Geus. "En dan zijn er nog de maatschappelijke debatten met betrekking tot het opwekken van de stroom. Elektrisch rijden wordt als groen bestempeld, maar de stroom zelf is lang niet altijd groen. Dat betekent dat er bijvoorbeeld ook meer windparken bij zouden moeten komen. Bovendien maakt de elektrificering van de automotive sector slechts een klein onderdeel uit van de energietransitie. We hebben voor nog veel meer sectoren batterijen nodig om verdere elektrificatie mogelijk te maken." Waar de Europese Unie op dit moment wel al stappen in zet, is het onderzoek naar alternatieven voor de op dit moment veelal gebruikte lithium-ion-accu's. De meeste autoproducenten willen toewerken naar het gebruik van solid state accu's, waarbij keramische vaste-stof-elektrolyten als krachtbron dienen. Deze accu's zijn lichter, veiliger, leveren langer stroom, hebben een aanzienlijk lager explosierisico en veroorzaken bij ongevallen geen extra schade door ontsnappend zuur. Eind november gaf vicepresident van de Europese Commissie Maros Sefcovic aan dat er in 2025 genoeg accupakketten voor elektrische auto's gefabriceerd moeten worden om aan de eigen Europese vraag te kunnen voldoen. De Geus: "Het uiteindelijke doel is om op het gebied van grondstoffen en productietechnieken minder afhankelijk te worden van andere werelddelen."

Het Trendrapport "Nederlandse markt personenauto's, Overzicht van trends en ontwikkelingen tot en met 2019" (gepubliceerd op 30 juni 2020) is te downloaden via www.rvo.nl.

SPELEN EN WERKEN IN DE KANTOORTUIN

Wij van Liberi Coaching helpen mensen met stressklachten om de balans te hervinden. Want hoewel we cognitief sterk zijn, zijn we eigenlijk niet gemaakt om stil te zitten. We willen bewegen, 'de liefde bedrijven', veel slapen, lummelen, ons uiten... En daar zit je dan, acht uur lang starend naar je computerscherm. Dat is de reden dat wij door heel Nederland met mensen de natuur in gaan, om via die weg de balans te hervinden.

De toegenomen complexiteit en versnelling kan je uitputten; te veel mailtjes, telefoontjes, zoomsessies, afspraken en taken.

Dit terwijl je behoefte hebt om te ademen, ergens in het gras gaan liggen; je wilt rust. Maar die rust vind je niet in de kantoortuin, je thuishandelaar, de supermarkt, of kijkend naar de tv. Je koopt een nieuw paar leren schoenen, slijkt wat frustraties weg en zet je schouders eronder. Met geklemde kaken probeer je alles op het computerscherm in goede banen te leiden; want straks is je functioneringsgesprek en je moet wel iets indrukwekkends op tafel kunnen leggen, via Zoom.

En dan 'knakt' er iets en ben je slachtoffer van de "modeziekte" burn-out. Het is alleen geen modeziekte; burn-out maakt de mismatch tussen wie we in wezen zijn en wat er van veel mensen gevraagd wordt pijnlijk duidelijk.

Elke dag werken er professionals aan innovaties op het gebied van duurzame inzetbaarheid. Alle burn-out coaches bij Liberi leveren vanuit hun eigen expertise een bijdrage. Zo gaan we met mensen de natuur in, waar ze zichzelf mogen zijn; daar blijken ze goed te kunnen herstellen van chronische stress. Als we nu na corona samen een nieuwe positieve invulling geven aan de term 'kantoortuin', dan zijn we op de goede weg.

Jos Nierop, stress & burn-out wandelcoach bij Liberi Coaching

www.liberi.nl

REGIO FOODVALLEY ECONOMISCHE TOPREGIO

Regio Foodvalley behoort tot de economische top van Nederland. Het landelijke karakter van de regio heeft een grote aantrekkingskracht vanuit de randstad waardoor het aantal inwoners blijft groeien. De economische veerkracht van de regio is groot ook in tijden van crisis. De werkzekerheid en het welvaartsniveau is in de Regio Foodvalley van bijzonder hoog niveau. Ook vinden inwoners het in de regio prettig leven; de 'brede welvaart' scoort hoger dan het landelijke gemiddelde.

Dit blijkt uit onderzoek van de provincies Gelderland en Overijssel naar de kracht van Oost Nederland. In dit onderzoek is gekeken naar de robuustheid van de economie op de lange termijn, maar de impact van de coronacrisis is niet genegeerd. In 2016 hebben de provincies de eerste editie van het multidisciplinaire onderzoek Kracht van Oost opgeleverd, nu ligt er een nieuwe versie. Het onderzoek toont aan dat Regio Foodvalley een economische topregio is.

In het rapport springt de regio er qua bevolkingsgroei uit. Stagneert het aantal nieuwe inwoners in andere regio's, in Regio Foodvalley komen meer mensen wonen dan er vertrekken. De groene gemeenten van Oost Nederland waaronder de Regio Foodvalley, zijn steeds meer in trek bij de senior kenniswerkers die uit de Randstad naar deze regio verhuizen.

De werkgelegenheid groeit sterk in de provincies Gelderland en Overijssel. Wat betreft werkzekerheid behoort de arbeidsmarktregio Foodvalley tot de top van Nederland. Ook het aandeel starters is hier hoog.

Maar niet alleen op het vlak van economische productie gaat het goed met de Regio Foodvalley. Ook op aspecten die mensen van waarde vinden voor hun welzijn en geluk, in het onderzoek heet dat de 'brede welvaart', scoort Foodvalley aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde. Inwoners scoren het woon- en leefmilieu hoog en zijn over het algemeen tevreden over hun inkomensontwikkeling.

mr. Evelien Brussee
 Van Benthem & Keulen Advocaten & Notariaat
 e-mail: evelienbrussee@vbk.nl
 telefoon: +31 30 259 55 52

ZELFSTANDIGE OF TOCH EEN WERKNEMER?

Er werken steeds meer mensen als zelfstandige, ook in gevallen waarin de vraag kan worden gesteld of niet gewoon sprake is van een arbeidsovereenkomst. In vrijwel iedere discussie over de kwalificatie van de arbeidsovereenkomst werd verwezen naar het zogenoemde 'Groen/Schoevers-arrest' van de Hoge Raad uit 1997. Recent heeft de Hoge Raad een belangrijke nuancering gegeven op het Groen/Schoevers-arrest. In deze column wordt uitgelegd wat de Hoge Raad heeft geoordeeld en wat dit betekent voor de praktijk.

KWALIFICATIE VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST

De wet definieert de arbeidsovereenkomst als een "overeenkomst waarbij de ene partij, de werknemer, zich verbindt in dienst van de andere partij, de werkgever, tegen loon gedurende zekere tijd arbeid te verrichten." Uit deze definitie kunnen drie karakteristieke kenmerken worden afgeleid, namelijk i) persoonlijke arbeid, ii) loon en iii) gezagsverhouding. Niet alleen vanuit fiscaal oogpunt, maar ook vanuit arbeidsrechtelijk oogpunt is het belangrijk om te beoordelen of (wellicht toch) sprake is van een arbeidsovereenkomst. Werknemers hebben namelijk meer rechten en worden beter beschermd dan zelfstandigen.

PARTIJBEDOELING SPEELT TOCH GÉÉN ROL

In het X/Gemeente Amsterdam-arrest van 6 november 2020 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat 'anders dan uit het arrest Groen/Schoevers wel is afgeleid', de bedoeling van partijen géén rol speelt bij de vraag of de overeenkomst moet worden aangemerkt als een arbeidsovereenkomst. Waar het om gaat is of de tussen de partijen overeengekomen rechten en verplichtingen voldoen aan de wettelijke omschrijving van de arbeidsovereenkomst.

Verder legt de Hoge Raad uit dat voordat een overeenkomst kan worden gekwalificeerd ('kwalificatiefase'), duidelijk moet zijn wat partijen hebben afgesproken ('uitlegfase'). Daarover kan immers onduidelijkheid of discussie ontstaan. In de uitlegfase geldt de Haviltex-maatstaf, welke inhoudt dat het niet alleen gaat om wat partijen hebben opgeschreven in de overeenkomst, maar ook om wat zij hebben beoogd af te spreken en van elkaar mochten verwachten. Oftewel: anders dan in de kwalificatiefase speelt in de uitlegfase de partijbedoeling wel een rol.

WAT BETEKENT DIT VOOR DE PRAKTIJK?

Het is afwachten wat dit arrest precies teweeg zal brengen. Onze verwachting is dat rechters sneller geneigd zullen zijn om te concluderen dat sprake is van een arbeidsovereenkomst. Uiteraard zal men zich voortaan in de kwalificatiefase niet (meer) kunnen verschuilen achter de wens van partijen om een opdrachtsovereenkomst in plaats van een arbeidsovereenkomst te sluiten. In de uitlegfase zal de partijbedoeling nog wel relevant zijn, bijvoorbeeld bij de vraag of sprake is van loon. Zowel in het arrest Groen/Schoevers als in het arrest X/Gemeente Amsterdam werd in de uitlegfase al geconcludeerd dat het niet de bedoeling van partijen was om af te spreken dat loon zou worden betaald voor de te verrichten arbeid, zodat geen sprake was van een arbeidsovereenkomst.

Het is meer dan ooit aan te raden om ervoor te zorgen dat er relevante verschillen zijn aan te wijzen als het gaat om de gemaakte afspraken, zodat op basis daarvan kan worden betoogd dat bijvoorbeeld geen gezagsverhouding aanwezig is. De enkele wens van partijen om buiten het arbeidsrecht te blijven zal - vermoedelijk zelfs aan de bovenkant van de arbeidsmarkt - niet (meer) voldoende zijn.

In de zorg is veel vraag naar personeel

STRUCTURELE AANPAK NODIG VOOR MOBILITEIT TUSSEN SECTOREN

MISMATCH ARBEIDSMARKT NOG DUIDELIJKER DOOR CORONA

Intersectorale mobiliteit komt steeds hoger op de arbeidsmarktagenda. Daarbij zorgt de corona-uitbraak voor extra urgentie. Waar in sommige branches personeel op grote schaal uitstroomt, nemen de tekorten in andere sectoren zeker niet af. Voeg daarbij de demografische trend én de door technologie veranderende eisen en de boodschap is duidelijk: een structurele aanpak is dringend gewenst.

De actuele situatie op de arbeidsmarkt was een van de thema's tijdens het netwerk- en kennisevent Get Connected dat in oktober 2020 online plaatsvond. "Voor de coronacrisis telde Nederland zo'n 250.000 werklozen en ongeveer evenzoveel vacatures," aldus Bastiaan Starink, partner bij PwC, tijdens een rondetafel discussie. "De competenties van mensen sluiten dus niet aan op de beschikbare banen."

BOEGGOLF

Door de NOW-regelingen is de verwachte stijging van de werkloosheid vooralsnog beperkt. "Ik ver-

wacht echter dat we door deze maatregel een boeg-golf van ontslagen voor ons uit duwen. Maar als het aantal werklozen oploopt, zullen de tekorten in sectoren niet een-twee-drie verdwijnen. Eerder zal de mismatch die er al was nog duidelijker worden." Ook in dit geval zorgt corona voor versnelling van een bestaande ontwikkeling. "Bedenk daarbij ook dat de banen van de toekomst andere eisen stellen. Globalisering en automatisering maken dat mensen op grote schaal moeten *upskillen*; aanvullende vaardigheden opdoen waardoor ze wendbaarder worden."

DARWIN

Ook in de provincie Utrecht wordt wendbaarheid gevraagd. "Diversiteit en samenstelling van sectoren in deze regio maken dat we iets minder hard geraakt worden door de huidige conjunctuurdip," aldus gedeputeerde Economische Zaken Robert Strijk tijdens Get Connected. "Onze provincie is dus relatief weerbaar. De vraag is wel of we ook wendbaar genoeg zijn. Immers, analoog aan Darwin zal niet de sterkste soort overleven maar de gene die zich het beste kan aanpassen aan veranderende omstandigheden. Voor deze uitdaging staan we nu."

ONMISBARE VAARDIGHEDEN

De rondetafeldiscussie tijdens Get Connected was een initiatief van de regionale Human Capital Agenda. Dit HCA-cluster adresseert al jarenlang de noodzaak tot een gezamenlijke regionale aanpak van arbeidsmarkt-opgaven. Jan Bogerd is naast voorzitter college van bestuur van de Hogeschool Utrecht (HU) voorzitter van de HCA. Ook hij constateerde tijdens Get Connected dat de coronacrisis de urgentie versterkt.

"DE SECTORALE ORGANISATIE VAN NEDERLAND IS EEN ZWAK PUNT."

"Binnen de Human Capital Agenda hielden we ons eerder vooral bezig met het bouwen van een netwerk en het aanjagen van samenwerking bij arbeidsmarktinterventies. Op dit moment brengen we de grote kwesties voor de arbeidsmarkt van de toekomst in kaart. Bij het scherp krijgen hiervan speelt data-analyse een belangrijke rol. De vraag is vervolgens hoe deze ontwikkelingen zich verhouden tot onze regionale economische agenda. En wat betekent dat voor de noodzakelijke investeringen, ook op de lange termijn?"

Uitdagingen liggen volgens Bogerd met name op het gebied van cross-sectorale mobiliteit. "Ook staan we voor een fundamentele upskillingsopgave waarbij de nadruk ligt op digitale vaardigheden. Die zijn immers onmisbaar voor de banen van de toekomst."

SYSTEMATIEK ONTBREEKT

Ton Wilthagen, hoogleraar arbeidsmarkt aan Tilburg University, benadrukte in zijn inleiding op Get Connected dat de noodzakelijke

mobilititeit tussen sectoren een andere aanpak vereist. "De sectorale organisatie van Nederland is een zwak punt. Scholingsfondsen worden ingezet zodat medewerkers actief kunnen blijven in dezelfde sector. Terwijl er juist een grote noodzaak is om mensen te laten bewegen tussen verschillende sectoren, over de grenzen van branches heen. De benodigde systematiek was er niet tijdens de vorige crisis. En is er nu nog steeds niet."

METERS MAKEN

Starink sloot zich aan bij deze constatering. "Het is belangrijk om effectieve van werk naar werk-trajecten te ontwikkelen. De bestaande sectorale benadering bemoeilijkt dat." Maar er is meer nodig, vindt hij. "Vaak beginnen we aan de kant van werknemers, bijvoorbeeld door loopbaancoaching en omscholing. Maar het vertrekpunt zou moeten liggen bij de ondernemers. Een deel daarvan creëert werkgelegenheid terwijl anderen juist medewerkers moeten ontslaan. Door die twee structureel te koppelen, kun je meters maken."

VUUR BRANDEND HOUDEN

Daarmee zijn ook individuele werknemers gediend, benadrukt Starink. "Niemand wil vanuit werkloosheid op zoek naar een andere functie. Als je anticyclisch werkt aan mobiliteit tussen sectoren, kunnen mensen al vanuit een bestaande baan nadenken over en werken aan een toekomst in een andere sector." "Uiteraard staat en valt het met de bereidheid van een individuele werk-

nemer," vult Bogerd aan. "Als die er niet is dan houdt het op. Maar iedereen zoekt in een functie naar een vuurtje dat brandt, naar dynamiek en ontwikkelingsmogelijkheden. Als dat in een huidige baan en sector ontbreekt, zijn medewerkers gebaat bij nieuw perspectief." De HU-directeur is optimistisch. "Veel mensen staan open voor een overstap. Dat merk ik bijvoorbeeld bij het animo voor omscholing naar zorg en onderwijs."

KLM EN ABN AMRO

In de huidige omstandigheden dienen zich versneld meer 'donorsectoren' aan. Zo zal de KLM in de toekomst met aanzienlijk minder personeel toe kunnen. Daarom stimuleert de luchtvaartmaatschappij medewerkers bijvoorbeeld om een overstap te maken naar de zorg. Daar is de vraag naar personeel groot en de vereiste vaardigheden komen deels overeen. KLM faciliteert een kennismaking met de zorgsector en betaalt het salaris door gedurende een oriëntatieperiode.

Ook bij financiële instellingen stromen veel medewerkers uit. Eind november 2020 kondigde ABN Amro opnieuw een grootschalige reorganisatie aan waarbij de komende jaren 15% van de arbeidsplaatsen verdwijnt. Een deel daarvan kan bijvoorbeeld in het onderwijs een nieuwe toekomst vinden.

BUDGETTEN ONTSCHOTTEN

Om ervoor te zorgen dat duurzame inzetbaarheid geen utopie maar realiteit wordt, zijn veel van dergelijke matches nodig. Dat vereist een grootschalige, proactieve en branche-overstijgende aanpak. De stakeholders zijn talrijk: overheden, werkgevers, opleidings- en scholingsinstellingen, UWV...

Er is geen behoefte aan een nieuwe organisatie, stelt hoogleraar Wilthagen. "Er zijn genoeg middelen en genoeg organisaties. Het is zaak om deze te verbinden, om er één team van te maken. Wie staat linkshalf, wie rechtsbuiten? De rollen moeten duidelijk zijn. Alleen dan lukt het om de benodigde grootschalige beweging op gang te brengen." En wie bepaalt de opstelling? "De centrale overheid moet de regie pakken," vindt Starink. "En ervoor zorgen dat de ontschotting van sectorbudgetten eindelijk voor elkaar komt. Tijdens de vorige crisis is dat niet gelukt. Nu is het echt de hoogste tijd."

De KLM kan in de toekomst met aanzienlijk minder medewerkers toe

De winnende FL'EX-BOX: circulair en zelfvoorzienend (illustratie Ex Interiors).

PRIJSVRAAG WERKPLEK VAN DE TOEKOMST

FLEXIBILITEIT ALS SLEUTELWOORD

De timing van een recente prijsvraag over de werkplek van de toekomst was uitstekend. Want dat die werkplek post-corona ingrijpend anders wordt, staat vast. Thuiswerken is here to stay. Dat stelt andere eisen aan het kantoor. Het wordt meer een plek voor ontmoeting, interactie en inspiratie. Anticiperen op een mogelijke volgende virusuitbraak zal een vanzelfsprekende randvoorwaarde worden. In de ontwerpen van winnaar en genomineerden is flexibiliteit de rode draad.

Initiatiefnemers van de prijsvraag voor de Werkplek van de Toekomst waren De Architect en Lensvelt. Hun briefing was breed. Gevraagd werden gedurfde en tegelijkertijd praktische voorstellen voor de werkplek, op kantoor, onderweg of thuis en zowel voor de korte als de lange termijn. Deze trigger leverde 26 inzendingen op. Hieruit kozen de organisatoren vijf genomineerden. Opvallend is de diversiteit van de ontwerpen. Tegelijkertijd is er een duidelijke overeenkomst; flexibiliteit staat centraal.

WERKEN EN LEVEN

Casper Schwartz Architects werd genomineerd voor de Habitoor. De naam verwijst naar de integratie van habitat en kantoor. De Habitoor is een werk- en ontmoetingsplek met een groot aantal functies, zowel zakelijk als privé-gerelateerd. Werknemers ontmoeten er klanten, overleggen met collega's maar kunnen in de Habitoor ook sporten en eten. Er is zelfs een heus kookeiland aanwezig. Door het vele thuiswerken zijn mensen gewend om zelf hun dagen

in te richten. Dat bevalt en wordt in de Habitoor gefaciliteerd. Tegelijkertijd biedt het concept ruim gelegenheid voor kwalitatief contact met collega's. Volgens Casper Schwartz zullen kantoren in de toekomst een stuk kleiner zijn dan nu het geval is. Het draait veel meer om het inspirerende karakter van de ruimtes en de kwaliteit van de locatie.

TOESTROMEN BEHEERSEN

Een nominatie was er ook voor het project Duvel Sociale Ruimte. Tijdens de eerste fase van de lockdown voerde AWAA een studie uit voor de Belgische brouwer Duvel Moortgat. Eerder ontwikkelde het bureau al het masterplan voor het terrein van Duvel en ontwierp alle faciliteiten. AWAA onderzocht de ruimtelijke mogelijkheden om ondanks social distancing ontmoeting en interactie te faciliteren. Zodanig dat de brouwer ook in een post-coronatijdperk een groot publiek kan ontvangen. Centraal in het voorstel staat de manier waarop mensen circuleren. Door de verschillende toestromen te beheersen en ruimtes zo te ontwerpen dat deze kunnen krimpen of uitbreiden, wordt het mogelijk om eventuele toekomstige gezondheidsregels na te leven. Ook bieden de ruimtes een sterke architect-

onische ervaring. De 'kneedbaarheid' van het geheel komt volgens AWAA ook in het meubilair tot uitdrukking.

IDEAAL VOOR DE WERKNOMADE

Op een fysiek kantoor zorgt de werkgever voor comfort, akoestiek en verlichting. Werken mensen elders dan is er geen grip op deze elementen. Daarom bedacht JCAU een professionele werkplek die geheel locatie-onafhankelijk is. Het genomineerde ontwerp bestaat uit een draagbaar werkstation dat op kantoor, onderweg, thuis of waar ook ter wereld gebruikt kan worden. Het element is gemaakt van akoestisch materiaal. Daardoor functioneert het ook als privacy-scherm; geluid van buiten wordt gefilterd.

De draagbare werkplek is op meerdere manieren vouwbaar. Ook is het mogelijk om te schakelen met werkstations van collega's. Wordt de werkplek niet gebruikt dan kan deze compact worden opgevouwen tot een rugtas. Die biedt dan ook plek voor onder meer een laptop. Zo heeft de werknomade altijd alle benodigdheden bij zich. Geïntegreerde zonnepanelen wekken stroom op voor de verlichting. De panelen laden op als de gebruiker onderweg is.

OMGEVING BEWEEGT MEE

Met haar genomineerde ontwerp SHFT (shift) maakt Hollandse Nieuwe niet de

medewerkers maar het kantoor ultiem flexibel. Gebouwen, leer- en werkomgevingen zullen in de toekomst steeds sneller veranderen. Dit vraagt om het meervoudig gebruik van ruimtes. SHFT maakt dat mogelijk door een verzamelende ruimte-verdelende elementen die opgehangen worden aan een railsysteem. Hiermee kan de werkomgeving meebewegen met de veranderende behoefte van een organisatie. Gebruikers kunnen eenvoudig variëren in aantal, type, openheid en materialisatie van ruimtes. Ook de verlichting kan afzonderlijk bepaald worden. En met stroomvoorzieningen in de wandelementen en de mogelijkheid op elke gewenste plek schermen aan de rail op te hangen, kunnen alle deelgebieden worden voorzien van een AV-installatie. Door SHFT te combineren met stapelbare en aanpasbare meubels wordt de toekomstbestendigheid van de werkomgeving vergroot. En door extra rails toe te voegen, kan de ruimte verder worden uitgebreid.

HOUTEN MODULES

Winnaar van de prijsvraag werd de FL'EX-BOX, een concept van Ex Interiors. Met dit systeem van houten modules kunnen verschillende werkplekken gecreëerd worden. De modules worden geprefabriceerd en kunnen

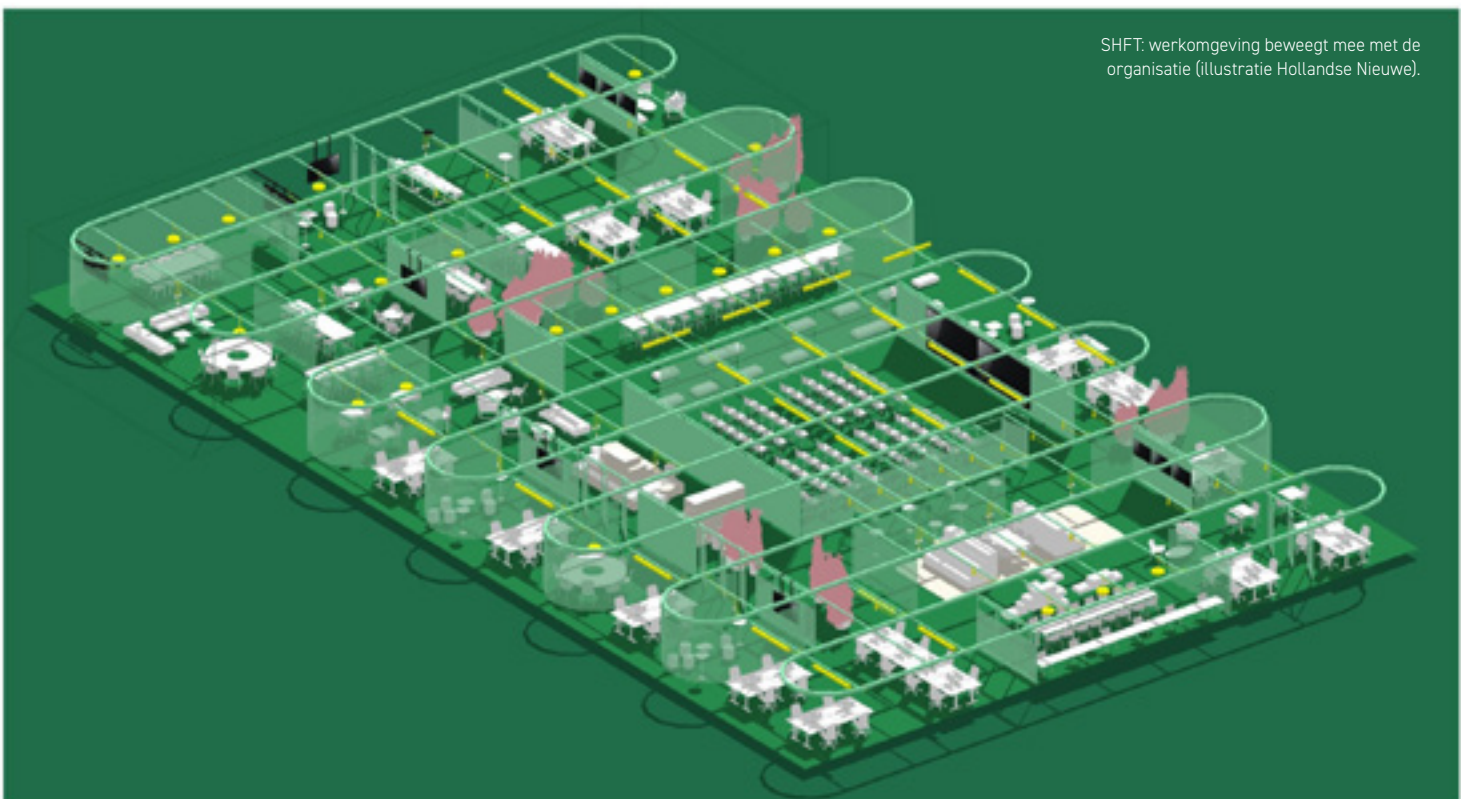
overall worden geplaatst. Variërend van een enkele box in de tuin van een huis tot een cluster in bijvoorbeeld het stadscentrum, in wijken of op het platteland.

De FL'EX-BOX is koppel- en stapelbaar. Ook de afwisseling tussen gesloten en open wanden geeft ontwerpers veel flexibiliteit. Aan de buitenzijde kan een kleine veranda met houten luiken worden aangebracht. Werken en ontmoeten kunnen dus ook in de open lucht plaatsvinden.

ECONOMIE EN ECOLOGIE

Het winnende concept is circulair en zelfvoorzienend. De FL'EX-BOX heeft te openen delen en een natuurlijke luchtverversing. Daken kunnen worden voorzien van zonnepanelen of groen. De maatvoering is gebaseerd op de gangbare stramienmaten in kantoorgebouwen. Hierdoor kan de FL'EX-BOX ook in bestaande gebouwen worden geplaatst.

De jury was onder de indruk van het innovatieve karakter van het ontwerp. Ook het feit dat gebruikers tijdens het werk frisse lucht inademen en door de natuur kunnen lopen, werd geprezen. Zo versterken economie en ecologie elkaar, aldus de jury.

SHFT: werkomgeving beweegt mee met de organisatie (illustratie Hollandse Nieuwe).

Hans van den Brink (Brink Mobility Partner), Maurice Godding en Thijs Truijten (Fleximo) zien veel potentie in de Maxus eDeliver 3

RIJIMPRESSIE MAXUS EDELIVER 3

FRISSE BEZORGER

Schoorvoetend zet elektrificering nu door in de bedrijfswagenwereld. Ineens neemt een vrij onbekende speler een voorsprong op de gevestigde orde, namelijk Maxus met de eDeliver 3. Zijn schone aandrijving vormt een belangrijke troef, maar kun je er wat mee in de praktijk en houdt het model zich staande tussen de producten van ervaren aanbieders?

Maxus komt toch niet helemaal uit de lucht vallen, want het onderscheidt zich in de hogere bestelwagenklasse al een tijdje met de brandschone EV80. Een stevig geprijsd voertuig, dat bovendien opereert in een markt die om een groot rijbereik vraagt en los van de elektrische aandrijving een beetje bedaagd begint te raken. Zijn oorsprong ligt namelijk in de Britse LDV Maxus, die eind 2004 ten tonele verscheen. In het heden behoort het merk tot het Chinese concern SAIC Motor, de achtste grootste autogroep ter wereld, die jaarlijks alleen al drie miljoen Volkswagens in licentie vervaardigt. Je zou dus veronderstellen dat er binnen

de organisatie in ieder geval een zeker kwaliteitsbesef leeft. Die indruk kregen we wel toen we een jaar geleden op pad gingen met de MG ZS EV, een product van dezelfde organisatie. Lease-intermediair Fleximo zette die zeer vroegtijdig gereed en doet nu, in een geografische samenwerking met Brink Mobility Partner, hetzelfde met de Maxus eDeliver 3.

VLIJMSCHERPE PRIJS

Inderdaad, er is een nieuwe ster aan het firmament binnen de bedrijfswagendivisie van SAIC Motor en wel eentje die het segment van de middelgrote bestellers wil openbreken

LEASEGARAGE

Op de website van Leasegarage kunnen ondernemers snel winkelen voor een lichte bedrijfswagen en daarmee in een acute behoefte voorzien. Er staan gemiddeld zo'n 150 nieuwe voertuigen op, aangeboden door vaste partners van Fleximo. Levering geschiedt uit voorraad, dus veelal binnen enkele weken, wens op het gebied van inrichting daargelaten. Leasegarage heeft in zijn aanbod een toenemend aantal geëlektrificeerde modellen.

www.leasegarage.nl

met een emissievrije aandrijflijn. Hij geldt niet als de allereerste, maar wel als één van de weinige en heeft bovendien zijn prijs mee. Een starttarief van 29.990 euro (vanaf 398 euro in financial lease) mag voor dit type voertuig met elektrotechniek vlijmscherp heten, zeker als je de omvangrijke lijst standaardvoorzieningen in ogenschouw neemt. Daarover verderop meer; laten we eerst een aantal praktische waarden uitspitten. Maxus voert de eDeliver 3 in twee lengtes, met een laadvloer die zich over 2,18 dan wel 2,77 meter uitstrekt. Reken je de inwendige breedte van 1,665 meter - waarvan 1,22 tussen de wielkasten en de hoogte van 1,33 meter mee, dan kom je aan een inhoud van 4,8 dan wel 6,3 kuub. Daar snoept het accupakket niks vanaf, dankzij het feit dat het model van meet af aan als EV werd ontwikkeld. Bruto mag hij tussen de 865 en 1020 kilogram torsen, afhankelijk van de maatvoering en het gewenste type batterij: 35 of 53 kWh.

“JE PROFITEERT VAN 3000 EURO AAN EXTRA SUBSIDIE IN 2021”

TOT 342 KILOMETER

De hamvraag luidt natuurlijk hoe ver je dan komt op een acculading. We konden dat helaas niet testen, dus ook niet met een flink afgevuurd achtercompartiment. Volgens een WLTP-meting op een gecombineerd traject moet de versie met korte wielbasis en 35 kWh na 158 km aan het infuus en houdt de uitvoering met 53 kWh het na 240 km voor

gezien, terwijl die waarden bij het langere type op 150 en 230 km liggen. SAIC belooft dat dat fors oploopt wanneer je je tot stadsverkeer beperkt, in een uiterst geval zelfs tot 342 kilometer. Het heeft zeker zin om dat te melden, aangezien een elektrische besteller met deze technologie zich nu eenmaal het best voelt bij een takenpakket binnen de directe regio. Voor de onderaannemer die honderd kilometer verder 'op klus gaat' schiet de actieradius al gauw tekort, maar de banketbakker die in de omgeving de horeca voorziet, kan waarschijnlijk prima met deze Maxus uit de voeten. De naam, eDeliver 3, impliceert het feitelijk al. Overigens geeft een snellader hem binnen drie kwartier weer tachtig procent prik en doet een wallbox hetzelfde in zes tot acht uur. Helemaal leeg? Dan kost het, zo weet Fleximo uit de eerste ervaringen, een uur of twaalf.

NIET SCHAMEN

Producten uit het land van AliExpress dragen imagotechnisch het juk van wegwerpartikelen, maar dat valt bij deze bestelwagen waarschijnlijk reuze mee, want SAIC geeft er niet voor niets vijf jaar of 100.000 km garantie op. Acht jaar of 160.000 km op het accupakket, zelfs. Let op onze woorden, binnen nu en 2030 eisen de Chinezen een beslissende rol voor zich op binnen de wereldwijde auto-industrie, met nu al vele tientallen fabrikanten die keihard aan de weg timmeren en Europa serieus in het vizier hebben. Dat laatste maak je in ieder geval al op uit de eerste aanblik van de Maxus eDeliver 3. Hij staat er patent bij, met een moderne en zelfverzekerde uitstraling, waarvoor de grote jongens onder de bedrijfswagenmerken zich niet zouden hoeven te schamen. Wel weerspiegelt de prijsgeoriënteerde benadering zich enigszins in de afwerking.

37

Brink Mobility Partner bedient vooral de noordelijke helft van Nederland, Fleximo de zuidelijke helft

Een kiertje hier en daar, een braampje op het dashboard en portieren die wat blikerig dichtvallen moet je voor lief nemen, net als de op een kwetsbare plek (tegen het plafond) gemonteerde laadbakverlichting met zijn niet al te scherpe schijnsel. Op de toegankelijkheid van de opslagruimte valt, met drie wijs te openen deuren, niets af te dingen. Positief zijn verder de stevige vloerplaat en triplex wandpanelen.

ONGEWOON EN PRETTIG

Als je je niet te veel stoort aan de keiharde plastics, gelukkig wel in een stemmige kleurcombinatie, kun je best heel enthousiast raken over de cabine. Dat zit hem als eerste in de uitmuntende stoelen, die je zomaar in een sportieve personenwagen van een premium-fabrikant zou verwachten. Al net zo ongewoon en net zo prettig is het verticaal verstelbare lederen sportstuur met afgeplatte onderrand. Het ligt zodanig onder handbereik dat je een ontspannen zithouding kunt aannemen en tegelijkertijd bots je bij het instappen nooit met je knie tegen de kolom, zoals in menig besteller. Opbergvakken vind je in overvloed en ergonomisch valt de eDeliver 3 vlot te doorgronden, behalve de totaal verstopte knoppen van de stoelverwarming. Die krijgt hij standaard mee, net als airconditioning, cruise control, 'alles elektrisch', een hellingrem, parkeersensoren en een mediasysteem met DAB+, bluetooth en een achteruitrijcamera. Navigatie staat niet in de optielijst, maar Apple CarPlay en Android Auto ondervangen dat. De handmatige klimaatregeling getuigt van een merkwaardige bezuiniging, want je kunt geen temperatuur instellen. Met de toetsen 'airco aan', 'kachel aan' en 'economy' als een milde variant daarvan moet je je maar zien te redden.

SPEERT ERVANDOOR

De Maxus eDeliver 3 staat 's ochtends direct paraat om de harde werker met een volle

agenda te plezieren, want de 122 pk sterke elektromotor hoeft niet op bedrijfstemperatuur te komen. Grote haast? Als het moet speelt hij ervandoor, geholpen door zijn constante koppel van 150 Nm. Met het toenemen van de snelheid vlak de felle acceleratie af, tot bij 120 km/h een begrenzer ingrijpt, vergezeld van een geluidssignaal. Regenereren doet de aandrijflijn goed, beter of best, afhankelijk van de modus die je selecteert. In het laatste geval hoef je nog maar sporadisch het rempedaal te beroeren. Bij dat elektrisch vertragen galmt er een nadrukkelijke zoemtoon door de verder weldadig stille cabine, de ene keer langer dan de andere. De eDeliver 3 vertoont een ietwat springerig veergedrag, maar voelt qua koersvastheid solide aan. In snel bochtenwerk glijdt hij duidelijk over de voorwielen weg, totdat je

in een schrikreactie het gas lift en de achterkant ineens begint te zwiepen. Het standaard ESP grijpt dan wel in.

UIT VOORRAAD

In het algemeen getuigt de Maxus eDeliver 3 van een voldoende doordacht concept, met hier en daar een schoonheidsfoutje en natuurlijk de restrictie dat niet alle beroepsgroepen ermee uit de voeten zullen kunnen. Hij komt, toepasselijk gezegd, vooral goed uit de bus met zijn uitstraling, zijn sublieme rijpositie, zijn verstelrijke standaarduitrusting, zijn stille cabine en bovenal met zijn prestaties op de duurzaamheidsladder. Ondernemers profiteren van investeringsaftrekregelingen en van de nieuwe subsidie voor elektrische bestelwagens, die vanaf het voorjaar ingaat. Deze behelst een korting van tien procent op de aanschafprijs, met een maximum van 5000 euro. Daarnaast profiteer je van 3000 euro aan extra subsidie in 2021. Verder verdient het vermelding dat Fleximo en Brink Mobility Partner de Maxus uit voorraad kunnen leveren. Je moet dan wel voor een witte opteren, want zwart, grijs of een RAL-kleur betekent zo'n zes maanden wachten. Qua inrichting bestaan er dan weer ruime mogelijkheden. De importeur maakt zich momenteel sterk voor het homoligeren van het trekgewicht op 750 kg, al ligt het ook dan niet erg voor de hand om een aanhanger aan een elektrische besteller te haken. Het wordt wél steeds vanzelfsprekender om zo'n schone bedrijfswagen te overwegen en dan is het goed om te zien dat de Maxus eDeliver 3 aardig wat drempels wegneemt.

www.fleximo.nl

www.brinkmobility.nl

DRIVE TOGETHER

MAZDA

MAZDA MX-30

DE 100% ELEKTRISCHE CROSSOVER VANAF € 33.990

- Imposant van buiten, royaal van binnen
- 8% bijtelling bij aflevering in 2020
- Rijd nog dit jaar de First Edition

FINANCIAL LEASE
VANAF € 299 P/M

OPERATIONAL LEASE
VANAF € 439 P/M

KOM LANGS EN
ERVAAR HET ZELF!

AUTOBEDRIJF KNOOP MAARSSEN

Kometenweg 7 | 3606 BD Maarsse | 0346 - 586444

www.knoop-mazda.nl |

Mazda MX-30 vanaf € 33.990. Gemiddeld stroomverbruik Mazda MX-30 19 kWh per 100 km / CO₂-uitstoot van 0 g/km. De vermelde WLTP waarden voor het gecombineerde stroomverbruik en de CO₂-uitstoot zijn gemeten volgens de nieuwe WLTP-testmethode. Prijzen incl. BTW en kosten rijklaar maken, excl. mica/metallic (3-tone) lak en opties. De Mazda MX-30 is tijdelijk als First Edition verkrijgbaar in beperkte oplage en te bestellen zolang productieplaatsen beschikbaar zijn. Deze actie is geldig bij een Financial Lease aanvraag voor een nieuwe Mazda MX-30 tot en met 31 december 2020. Mazda Private Finance is een niet-doorlopend kredietaanbod van Mazda Finance, merk- en handelsnaam van Santander Consumer Finance Benelux B.V. Toetsing en registratie BKR. Vraag naar de voorwaarden en standaard informatieblad in de showroom. Je Mazda-dealer treedt op als vrijgestelde bemiddelaar van Mazda Finance. Mazda Finance en je Mazda-dealer geven geen advies. Je dient zelf te bepalen of het door jou gewenste financiële product aansluit bij je wensen, behoeften en persoonlijke situatie. Operational Lease-aanbod wordt aangeboden door Mazda Leasing. Genoemd maandbedrag is gebaseerd op een looptijd van 60 maanden en 10.000 km/jaar incl. rente, afschrijving, reparaties, onderhoud, banden, wegenbelasting, verzekering en pechhulp. Het maandbedrag is exclusief BTW, energiekosten, en eventuele opties. Afgebeeld model kan afwijken van de daadwerkelijke specificaties. Prijswijzigingen voorbehouden. Zie voor kosten en voorwaarden: www.mazda.nl.

VAN MUNSTER MEDIA FACTORY

marketing- communicatie makers

Gespecialiseerd in het creëren en beheren van media, in de meest brede zin van het woord. Bij ons vind je alle kennis en services onder één dak. We kunnen u helpen met elke gewenste media uiting. Of dit nu online of offline is!

vmmf.nl